

מוסיקה

שם ביה"ס:
תיכון קרית שרת

ישוב:
חולון

תחום הדעת:
אומנויות

מס' יחידות לימוד:
5 יחידות לימוד

סמל מוסד:
540112

כותבי התכנית:
אסתי בראון, ד"ר רון
אתר

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' לפיתוח פדגוגי

תאריך עדכון
2012

תוכן העניינים

1.	הרקע לפיתוח התכנית והתפיסה הרעיונית של התכנית	ע"מ 3
1.1	סיבות והנמקות	ע"מ 3
1.2	ייחודיותה של התוכנית	ע"מ 3
1.3	כותבי התוכנית ושותפיה	ע"מ 4
1.4	התלמיד וצרכיו	ע"מ 5
1.5	המורה ותפקידו	ע"מ 6
1.6	החברה וצרכיה	ע"מ 6
1.7	התפיסה הרעיונית של התוכנית	ע"מ 7
1.8	מספר יחידות הלימוד בתוכנית	ע"מ 9
2.	מטרות התכנית	ע"מ 10
3.	מפרט התכנים	ע"מ 11
3.א	פירוט התוכנית בתולדות המוסיקה וספרותה	ע"מ 11
3.ב	פירוט התוכנית במקצועות תורת המוסיקה	ע"מ 21
	סולפז'	ע"מ 21
	תאוריה	ע"מ 31
	הרמוניה	ע"מ 33
4.	דרכי הערכה מסכמות	ע"מ 41
4.1	דרכי הערכה מסכמות בתולדות המוסיקה וספרותה	ע"מ 41
4.2	דרכי הערכה מסכמות במקצועות תורת המוסיקה	ע"מ 43
	תאוריה	ע"מ 43
	הרמוניה	ע"מ 43
	סולפז'	ע"מ 45
5.	נספחים	ע"מ 46
	נספח מס' 1- בבליוגרפיה	ע"מ 46
	נספח מס' 2- פעילויות מיוחדות במגמה	ע"מ 48
	נספח מס' 3 – מבחן לדוגמא בתולדות המוסיקה וספרותה	ע"מ 50
	נספח מס' 4 – תזמורת כלי הנשיפה	ע"מ 52

תוכנית לימודים ייחודית במגמת המוסיקה - קמפוס קרית שרת, חולון

החטיבה העליונה

1. הרקע לפיתוח התכנית והתפיסה הרעיונית של התכנית

1.1 סיבות והנמקות

בית הספר התיכון קמפוס קרית-שרת, חולון מקיים מזה 20 שנים מגמת מוסיקה. ברבות השנים, מגמה זאת הפכה לאחת ממגמות המוסיקה התיכוניות המובילות בארץ. המגמה שומרת על רמה גבוהה הן בתחום הביצועי והן בתחום הלימודי (המקצועות התיאורטיים) והפכה לשם דבר בשני היבטים אלה של פעילותה.

שמה הטוב של המגמה נבנה במשך שנים. חלק מזה ניתן לזקוף לתוכנית הלימודים אותה גיבשו-מורי המגמה- באופן עצמאי, ואנו חשים שתוכנית לימודים זאת היא מצויינת וראויה. תוכנית הלימודים מציבה את בוגרי המגמה –מבחינת רמתה- במיקום טוב על סף בחינות הקבלה למוסדות השונים בארץ להשכלה גבוהה בתחום המוסיקה.

איש איש מאיתנו צבר נסיון רב, התחדש והתקדם ללא הרף, ויצר תוכנית לימודים עצמאית ומוצלחת בהתאם למקצועות הבגרות אותם הוא מלמד. התוכניות השונות של כל מורה התגבשו לכלל תוכנית כוללת אחת, אחידה ברמתה הגבוהה ביותר, אשר תוצג בהמשך.

אנו –מורי המגמה- מעוניינים להמשיך וללמד במגמת המוסיקה בקמפוס תיכון קרית-שרת על בסיס תוכנית זאת. הסיבה לכך היא שהתוכנית הוכחה כטובה וכתואמת במיוחד את צרכי תלמידי מגמת המוסיקה בתיכון. הוכחה נוספת בדבר איכותה של התכנית הקיימת הינה בתגובתם החד-משמעית של בוגרי המגמה המשבחים את רמתה ואת יתרונותיה שנה אחר שנה.

1.2 יחודיותה של התוכנית

תוכנית זאת מתחשבת במספר שיקולים ראשיים: צורכיהם הייחודיים של תלמידי המגמה; הפעילות הרב-גילית המאפיינת פעילות זאת; הסביבה החינוכית בה התלמידים לומדים; תחום הדעת המגוון ורב הפנים הקרוי לימודי המוסיקה ושטחי המומחיות השונים של המורים במגמה. על בסיס מצע פדגוגי זה גובשה תוכנית לימודים שאת יחודיותה ניתן להגדיר על פי הסעיפים הבאים:

א. בשני תחומי הליבה של לימודי המוסיקה-תורת המוסיקה ותרבויות המוסיקה- נכתבה תכנית עצמאית, המבוססת על ניסיונם הרב של המורים. בסולפג'י גובשה תכנית לימודים ייחודית שבה מחודדת השמיעה עד ליכולת זיהוי כמעט אבסולוטית של הצלילים, באמצעות תבניות צליליות. לימודי ההרמוניה מבוססים על לימוד וניתוח מפורט של הכוראלים בארבעה קולות של באך וכן על כתיבה של תרגילים בהרמוניה בסגנון באך.

ב. בלימודי תולדות המוסיקה וספרותה מושם דגש על יצירת קשר הדוק בין ההיבט התיאורתי-ניתוחי וההיבט הביצועי. היצירות שנבחרות ללימוד במשך שנת הלימודים הן לרוב יצירות אותן מנגנים התלמידים במסגרת ההכנות לרסיטל סיום, בהרכבים הביצועיים, או בתזמורת ובמקהלה של המגמה. לדוגמה, בתכנית הלימודים של כיתה

יב בתשס"ט נכללו היצירות "שירים ללא מילים" מאת פאול בן-חיים ו"ריקוד במקצב בולגרי מס' 1" (מיקרוקוסמוס מס' 148) מאת בלה ברטוק אשר נכללו בתוכנית הרסיטל של שניים מתלמידי הכיתה, ופרק "תהילים" מאת מנדלסון אשר בוצע השנה ע"י המקהלה במסגרת קונצרטים לפני בתי הספר היסודיים בעיר חולון. כמו כן קיים קשר ישיר בין תכנית הלימודים בתולדות המוסיקה וספרותה ותכנית הקונצרטים אליהם יוצאת המגמה.

ג. תוכנית הלימודים היא רחבה מגוונת ומקיפה-כפי שיפורט בהמשך. יש לציין שלמרות שהדגש מושם על לימודי מוסיקה אומנותית מערבית התלמידים מועשרים גם בשעורי מוסיקה פופולרית וג'אז ברמה גבוהה החל מכיתה ז' ועד כיתה יב, בכך זוכים תלמידי המגמה מכל העולמות המוסיקליים.

בתוכנית לימודים זאת נעשה מאמץ לשמור על האיזון בין תחומי הדעת התיאורטיים והמעשיים של המוסיקה. זאת על יסוד ההנחה שהלימודים התיאורטיים והעשייה המוסיקלית חשובים במידה שווה. אנו מאמינים שיצירת הגירוי והחוויה המוסיקלית הם האלמנטים המרכזיים בחינוך המוסיקלי בגיל התיכון. לצידם, מתבקשת רמה גבוהה של המקצועות התיאורטיים ודרישה מהתלמידים להתמודד עם רמה זאת. שני מרכיבים אלה משלימים את התמונה הכוללת והם העומדים בבסיס ייחודיותה של תוכנית לימודים זאת.

אישור לאיכותה של מגמת המוסיקה ניתן למצוא בכך שמסלול הוראת המוסיקה במסגרת בית הספר לחינוך באוניברסיטת בר-אילן שלח השנה ובשנת הלימודים שעברה סטודנטים להוראה כדי שיצפו בשעורי המגמה. זה בצד התיאורטי. ואילו בצד הביצועי, שמיניית כלי הנשיפה ממתכת של המגמה זכתה השנה בחסות של מרכז המוסיקה במשכנות שאננים, ירושלים, ונגניה ניגשו באופן קבוצתי למבחנים לשם קבלת מלגת הצטיינות מטעם קרן אמריקה-ישראל (קרן שרת). השנה, הרכב מבין תלמידי המגמה ביצע - בהצלחה רבה - את יצירתו של המלחין מיכאל שנהב במסגרת פרויקט "כחול-לבן" מטעם אירגון "הנוער המוסיקלי" בישראל. מגמת המוסיקה מתגאה גם ב"שבוע אומנויות" מוצלח המציג מדי שנה בפני תושבי העיר חולון, את הישגיה המוסיקליים.

1.3 כותבי התוכנית ושותפיה

גב' אסתי בראון- רכזת המגמה מזה 8 שנים ומורה במגמה קרוב לעשרים שנה. אסתי היא בוגרת המסלול הביצועי והוראת הפסנתר באקדמיה למוסיקה בתל-אביב (1973-כיתת אריה ורדי), לימדה גם באקדמיה למוסיקה ע"ש רובין באוניברסיטת תל-אביב. כיום היא מרכזת את פעילות המגמה ומורה לסולפג', תאוריה והרמוניה, ואחראית טקסים בית-ספריים ועירוניים.

ד"ר רון אתר- בעל תואר דוקטורט מטעם אוני' בר-אילן (המחלקה למוסיקה) משנת 2007, מתמחה בחקר המוסיקה של המאה ה-20 ובאתנומוסיקולוגיה. רון זכה על עבודת המחקר שלו למענק מחקר ופרס יוקרתי מטעם "הספרייה הלאומית הבריטית". רון הוא גם בעל תעודת הוראה מטעם המדרשה למורים למוסיקה (סמינר לווינסקי), מלמד בבית הספר יותר מחמש עשרה שנים ומתמחה בתחום תולדות המוסיקה וספרותה.

שני המורים בעלי ניסיון רב בתחומיהם, ומכירים היטב את צרכי התלמידים בגיל זה- כיתות ז' עד יב מבחינה מנטאלית, רגשית ומוסיקלית. הם האחראיים לבניית תוכנית הלימודים הייחודית של

המגמה, והם גם הממונים על תכנית הלימודים השש-שנתית (איש איש בתחום התמחותו) ועל הכתיבה וההגשה של התלמידים לבחינות הבגרות במקצועות המוסיקה השונים.

ברשימת המומחים מחוץ לבית הספר, היועצים לתכנית אנו מונים את :

1. ד"ר עטרה איזקסון (מרכזת המסלול לתעודת הוראה במוסיקה, בית הספר לחינוך באוניברסיטת בר-אילן, ומרצה לתולדות המוסיקה המערבית במחלקה למוסיקה באוניברסיטה)
2. פרופ' משה זורמן (מרצה במדרשה למורים למוסיקה במכללת לוינסקי לחינוך, ת"א, ומלחין בעל שם)

תכנית הלימודים בנויה משני חלקים. החלק הראשון כולל את תחומי הדעת בנושא תורת המוסיקה (תאוריה, סולפג'י, הרמוניה) ותרבויות המוסיקה (תולדות המוסיקה וספרותה). החלק השני כולל את תחומי ההתנסות השונים בביצוע המוסיקה (הרכבים מוסיקליים). שני תחומים אלה משלימים זה את זה לכדי תוכנית לימודים שלמה ומלאה. כך אנו מכשירים את תלמידי המגמה, במשך שש שנות לימודיהם במסגרת חטיבת הביניים והחטיבה העליונה, להפוך בהדרגתיות למוסיקאים מיקצועיים לעתיד, ו/או לצרכני תרבות רחבי אופקים, ובמיוחד צרכנים של מוסיקה איכותית.

1.4 התלמיד וצרכיו

מספר התלמידים במגמה הוא כ-140. רוב התלמידים מתגוררים ברחבי העיר חולון ומיעוטם ביישובי הפריפריה-ראש"צ, אזור ובת-ים. ניתן לומר כי המגמה מהווה אבן שואבת לתלמידים מצטיינים בתחום המוסיקה בעיר חולון ומהישובים בסביבה.

תלמידי המגמה הם נגנים וזמרים בראשית דרכם ובתחילת גיבוש טעמים המוסיקלי. מגוון הסדנאות הביצועיות בסגנונות מוסיקליים מגוונים, עם מיטב האמנים הפעילים בארץ (למשל נגן הבס-צור בן זאב בתחום המוסיקה הקלה, עופר פורטוגלי-מורה בביה"ס רימון- בתחום הג'ז, ומיכה דיוויס-נגן התזמורת הפילהרמונית- בתחום כלי הנשיפה ממתכת) חושפת אותם בשלב מוקדם לעשייה מקצועית ברמה גבוהה. השילוב בין לימודים תיאורטיים תובעניים והמפגש והעבודה עם אמנים שונים מהשורה הראשונה של המוסיקאים בארץ הם שנותנים למגמה למוסיקה בתיכון קרית-שרת את כיוונה ורמתה.

כל אלה באים לידי ביטוי בהישגי הרכבי הביצוע השונים. הישגים אלה מהווים מקור גאווה לתלמידים. שעות העבודה והמסירות הרבה שדורשת עבודת ההרכבים יחד עם טעם ההישג שבביצוע מוסיקלי איכותי בקונצרט או בטקסי בית הספר והעיר מקנים לתלמידי המגמה תחושות של גאווה, בטחון רב ואף יותר מזה, תחושה של מימוש עצמי. תחושות אלה מהוות, ללא צל של ספק, נדבך מרכזי בעיצוב עולמם הנפשי של המתבגרים.

מרכיב נוסף ומרכזי בפעילות המגמה הינו העבודה המוסיקלית הרב-גילית. מסגרת ההרכבים המוסיקליים, בהם משתתפים כל התלמידים מכיתה ז' ועד כיתה יב, ועבודת התזמורות, המקהלה וההרכבים המעורבים, יוצרת קשרים פוריים ויחודיים אותם קשה למצוא בכל מסגרת חינוכית אחרת. העבודה המשותפת תורמת רבות הן לתלמידי הכיתות הנמוכות (ז'-ט'), להם משמשים תלמידי הכיתות הגבוהות דוגמא חינוכית ומוסיקלית, והן לתלמידי הכיתות הגבוהות,

המכוונים ומסייעים לצעירים בתחילת דרכם. כל אלה ממלאים באופן ייחודי את צרכי הנער/נערה המתבגרים-תלמידי המוסיקה.

1.5 המורה ותפקידו

מספר שיקולים קשורים בתפיסת המורה במגמת המוסיקה :

בראש וראשונה תפקיד המורה במגמת המוסיקה הינו לשמש כדוגמה ומופת ביחסו למוסיקה, בטעמו המוסיקלי, וברמתו המקצועית. אולם חלק נוסף ולא פחות חשוב של תפקיד המורה, הוא לשמש כאוזן קשבת לצורכי התלמיד. כידוע, גיל התיכון הוא גיל רב תהפוכות מבחינה רגשית. מהיבט זה למפגש היומיומי בין המורה לתלמיד יש משקל רב ערך. אנו, מורי המגמה בקמפוס ק"ש חולון, רואים בהקשבה לתלמידים ולצרכיהם חלק בלתי נפרד מתפקידנו .

תפקיד אחר של המורה במגמת המוסיקה הוא לעקוב אחרי ההתפתחות המקצועית של כל תלמיד ותלמידה. במידה שהתלמידים חשים התלבטות לגבי כיוונם המקצועי בתחום המוסיקה, או חוסר נחת מקצב התקדמותם המקצועי, אנו רואים חלק חשוב מתפקידנו לשוחח, ליעץ, להנחות אותם בדרכם. במידת האפשר, אף לתרום להם מנסיוננו האישי והמקצועי.

המגמה למוסיקה מהווה חלק מהתיכון אך בשל אופייה הייחודי היא פועלת כמעט כיחידה עצמאית בתוך בית הספר. מגמת המוסיקה מעשירה את ביה"ס ונותנת לו גוון מיוחד. למרות זאת, לא אחת קיימת התנגשות בין המסגרת הבית-סיפרית ומסגרת המגמה. תפקיד המורה במגמת המוסיקה-כאדם בוגר ומנוסה- לגשר ולנווט את דרכם של התלמידים בין דרישות מערכת הלימודים הכללית והפעילות הבית-ספרית, לפעילות במגמת המוסיקה.

חלק חשוב של לימודי המגמה הן בחינות הבגרות. אלה בחינות ברמה הגבוהה ביותר המעמידות בפני התלמידים אתגר מקצועי של ממש. רוב תלמידי המגמה ניגשים לרסיטל בקול או בכלי בסמסטר השני של שנת הלימודים האחרונה-כיתה יב. לצד הרסיטל המעשי מגישים התלמידים עבודת-גמר. זאת למעשה עבודת-חקר ברמה גבוהה, המכשירה את התלמידים גם ללימודים גבוהים בתחומים עיוניים של מדע המוסיקה. אנו רואים כחלק מרכזי של תפקיד המורה במגמת המוסיקה את המעקב אחרי התקדמותם של התלמידים לקראת הרסיטל המעשי ואת סיועם להצלחתם בו. אנו רואים אף בהגשת עבודת חקר טובה, הנלווית לרסיטל המעשי, חלק חשוב ובלתי נפרד מהבחינה ומנחים את התלמידים (לאורך כל השנה) בכתיבת עבודה זאת.

1.6 החברה וצרכיה

מאפייני החברה והקהילה שבה חי התלמיד-

המגמה למוסיקה בקמפוס תיכון קרית-שרת מהווה את ספינת הדגל של התיכון. זהו מקור גאוותו של התיכון, וגם מקור יחודו. יש לציין כי המגמה מעשירה מאוד במגוון תחומיה (מוסיקה קלאסית, ג'ז ומוסיקה קלה) את כלל תלמידי בית הספר, שהסיכוי והאפשרות שלהם להיחשף לחלק מתחומי מוסיקה אלה, שלא במסגרת הבית-סיפרית, היא מצומצמת. יתרה מזאת, אנו רואים כמטרה יצירת שיתוף פעולה מלא בין תלמידי המגמה וחי הקהילה בעיר חולון, ואת התרומה לחברה כערך חינוכי רב חשיבות וזה ע"י פעילות ההתנדבותית-מוסיקלית. אין ספק שבפעילות מסוג זה גם הקהילה וגם התלמידים יוצאים נשכרים.

מזה מספר שנים פועלים הרכבים מגוונים של תלמידים מתוך המגמה בקונצרטים מוסברים בבתי הספר היסודיים, בתי ספר לחינוך מיוחד ואקיי"ם, ובגני הילדים ברחבי העיר. כמעט

כל תלמידי המגמה לוקחים חלק בפעילות התנדבותית זאת והיא מהווה חלק בלתי נפרד מהמסגרת של עבודת המגמה. המפגשים מוסיקליים במסגרת הקהילה מתקיימים על בסיס חודשי, לאורך כל שנת הלימודים. בבתי הספר ובגנים הם מתקיימים בפני שכבת גיל אחת בלבד בכל פעם, ומשכם הוא כשעת-לימודים אחת. בגני הילדים ובמוסדות החינוך המיוחד המפגשים המוסיקליים עורכים כ-25 דקות עד חצי שעה. זהו היבט חשוב ומרכזי בפעילות השוטפת של המגמה.

הרמה הביצועית הגבוהה הפכה את הרכבי המגמה לגוף המבצע המרכזי של אירועים שכונתיים ויותר מכך, אף של אירועים עירוניים רבים (לדוגמא-טקס יום הזכרון המרכזי של העיר חולון וחגיגת מוצאי יום העצמאות). בכך המגמה הפכה לשותפה מלאה ומשמעותית ביותר במרקם החיים העירוני של העיר חולון ודגם לביצוע מוקפד, ליוזמה ולהצלחה.

1.7 התפיסה הרעיונית של התכנית

תכנית הלימודים בנויה משני חלקים. החלק הראשון כולל את תחומי הדעת בנושא ידיעת המוסיקה (תאוריה, סולפג', הרמוניה) ותולדות המוסיקה וספרותה. החלק השני כולל את תחומי ההתנסות השונים בביצוע המוסיקה (הרכבים מוסיקליים). שני תחומים אלה משלימים זה את זה לכדי תוכנית לימודים שלמה ומלאה. כך אנו מכשירים את תלמידי המגמה, במשך שש שנות לימודיהם במסגרת חטיבת הביניים והחטיבה העליונה, להפוך למוסיקאים מיקצועיים לעתיד; לצרכני תרבות רחבי אופקים; ובמיוחד לאזרחים רחבי דעת וסובלניים.

תוכנית הלימודים בנויה על פי מספר קווים מנחים: הלמידה ההוליסטית; עקרון ההדרגתיות; ועקרון המכלול.

התפיסה ההוליסטית בחינוך המוסיקלי עומדת בבסיס תוכנית לימודים זאת. על פיה הכרות, הבנה והתנסות בחומר המוסיקלי הם מרכיבים שווי ערך של הלמידה. כלומר, התלמידים יאזינו, יקראו ויבצעו (במידת האפשר) את החומר המוסיקלי הנלמד במטרה ליצור לימוד מעמיק וחוויתי ככל האפשר. לדוגמה, כאשר נלמד על הקונצ'רטו של באך התלמידים לא רק ילמדו על המבנה והטקסטורה הטיפוסית לפרקים האיטים בקונצ'רטי של באך אלא גם יבצעו אותו הלכה למעשה בשיעור. וכאשר יערך ניתוח של כוראל בשיעור הרמוניה ההכרות איתו תהיה קודם כל באמצעות ביצועו ורק אחר כך הוא ינותח בפירוט.

עקרון נוסף של תוכנית לימודים זאת הינו עקרון ההדרגתיות. תוכנית הלימודים תתחלק לשלושה חלקים. השלב הראשון- בכיתה ז' ו-ח' יהיה הכרות כללית עם מקצועות המוסיקה. התלמידים ילמדו בשנים ראשונות אלה נושאים שונים, בהתאם לגילם וליכולתם האינטלקטואלית. לדוגמה, יצירות קצרות עם מבנה ברור ויצירות ארוכות יותר בעלות הקשר תוכנית, בשעורי תולדות המוסיקה; הכתבות חד-קוליות קצרות ותבניות קצביות פשוטות בשעורי סולפג', זיהוי ובנית מרווחים בשעורי תאוריה, ויצירות קוליות קלות (או עיבודים קלים) של מוסיקה אומנותית לועזית וישראלית בשעורי מקהלה. השלב השני יהיה בכיתות ט' וי'. החל מכיתה ט' יחל תהליך מואץ יותר של העלאת הרמה בכל השעורים, לקראת הכניסה לתיכון. כיתה י' תשמש כיתת מבוא לשלב האחרון של התכנית- הלימודים בכיתות יא ו-יב. לדוגמה, בכיתה י' ינתן דגש על לימודי תאוריה ברמה גבוהה כדי ליצור בסיס איתן ללימודי הרמוניה בכיתות יא-יב. בתולדות המוסיקה

תינתן תשומת הלב לקריאת תווים והכרות עם פרטיטורות במטרה להתמקד בשלב הבא (בכיתות יא-יב) בניתוח מעמיק של יצירות רבות פרקים ומורכבות.

העיקרון המארגן העומד בבסיס תוכנית לימודים יחודית זאת יהיה קשירת התחומים השונים הנלמדים בשעורים נפרדים לכדי מכלול שלם אחד ושמו לימודי מוסיקה. המטרה היא להגיע בסוף מסלול הלימודים למצב בו התלמידים יבינו כי המוסיקה אינה מורכבת ממקצועות שונים (ולעיתים מרוחקים ומנותקים זה מזה, לפי תפיסת התלמיד), אלא כי זהו תחום ידע אחד הבנוי ממרכיבים רבים הקשורים ותלויים האחד בשני. מטרתנו היא להנחיל לתלמידים את התובנה כי מוסיקאי טוב הוא לא רק מבצע טוב אלא אדם סקרן היודע, מכיר ופתוח לסגנונות מוסיקלים רבים ומגוונים. אדם אשר אינו מסתפק רק בהיכרות עם המוסיקה אלא שואף לדעת גם את רקעה ומקורותיה התרבותיים.

1.8 מספר יחידות הלימוד בתכנית

החלוקה ליחידות לבגרות

תולדות המוסיקה וספרותה=2 יח"ל

שעתיים בשבוע במשך 3 שנים-כ-180 שעות :

2 ש"ש בכיתה י" -60שעי'

2 ש"ש בכיתה יא' – 60שעי'

2 ש"ש בכיתה יב' -60 שעי'

סולפג' = 1 יח"ל –כ 150 שעי'.

1 ש"ש סולפג' בכיתה י" -30 שעות

2 ש"ש סולפג' בכיתה יא-60 שי'

2 ש"ש סולפג' בכיתה יב' -60 שי'

הרמוניה ותאוריה = 2 יח"ל - כ-150 שעי'.

1 ש"ש תיאוריה בכיתה י" -30 שי'

2 ש"ש בהרמוניה יא' -60 שי'

2 ש"ש בהרמוניה יב' -60 שי'

בסה"כ 5 יחידות

ביצוע (בחירה)-5 יחידות (רסיטל ועבודה נילוית)

*שעורי ההכנה לרסיטל-שעורי נגינה או שירה-ניתנים על ידי המורים הפרטיים של התלמידים.

2. מטרות התכנית

מטרות העל

מטרות חברתיות-תרבותיות

1. השפעה על החברה הבית-ספרית :
אנו מאמנים שככל שיותר תלמידים ילמדו מוסיקה איכותית (אומנותית או קלה), יבינו אותה ויעסקו בביצועה, כך תהפוך החברה הבית-ספרית (שהיא תמונה של החברה הישראלית בכללותה) לחברה סובלנית, קשובה ופלורליסטית.
2. טיפוח הדיאלוג והרב שיח על ידי שיתוף פעולה בנגינה וביצירה משותפת בהרכבים המוסיקליים.
3. עיצוב טעמים המוסיקלי של בני-נוער באמצעות המפגש שלהם עם מוסיקה איכותית מסוגים רבים ומגוונים. התלמידים יקבלו כלים לניתוח טקסטים מוסיקליים שונים ויושם דגש על הבעת-דעת למדנית.
4. טיפוח תלמידים צרכני תרבות.
5. טיפוח תלמידים סקרנים, פתוחים לסגנונות שונים ומגוונים.

מטרות קוגניטיביות

יצירת קשר הדוק בין ההיבט התאורטי- ניתוחי לבין ההיבט הביצועי.

מטרות מתחום המיומנויות

בתולדות המוסיקה וספרותה- טיפוח מיומנויות האזנה וניתוח ופיתוח יכולת הערכת היצירות המוסיקליות בהקשרן ההסטורי-תרבותי.
בתורת המוסיקה- טיפוח ופיתוח מיומנויות שמיעה מלודית, הרמונית וקצבית.

3. מפרט התכנים

3. א. פירוט התכנית בתולדות המוסיקה וספרותה (עודכן ב2012)

המורה: ד"ר רון אתר

נושא	שעות	מטרות פרטניות לביצוע	מושגים מרכזיים	דרכי לימוד	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרכי הערכה ומשקלה
ימי הביניים	6 שעות	א. הכרות עם תיווי עתיק ב. התחלת הרב-קוליות	א. מוסיקה גרגוריאנית ב. מיסה ג. טרופוס ד. סקוונצה ה. סוגי האורגנום ו. מוטט ז. שירי הטרוברורים	עבודה בכיתה באמצעות דוגמאות מצולמות של נוימות ושל היצירות,	תולדות המוסיקה מימי הביניים עד המאה העשרים. ת"א: הוצאת מט"ח, 2012 ע"מ 6-35; עידו אברבאיה, קיצור תולדות המוסיקה. כפ"ס: אור-תו, 2010 עמ' 15-42.	א. תרגיל בזיהוי תיווי עתיק ב. תרגיל בכתיבת סוגי אורגנום 10%
רנסנס	6 שעות	א. מבוא: הכרות כללית עם אומנות, ספרות וארכיטקטורת הרנסנס ב. דופאי-מיסת קנטוס פירמוס (se la face e pale) ג. ג'סקו דה פרה וחשיבותו ג. מדריגל (ג'זואלדו) ושנסון (ג'נקן) ד. קנצונה מאת גבריאל	א. רנסנס ב. הומניזם ג. האסכולה הפרנקו-פלמית ד. קונטרפונקט (פלסטרינה) ה. מדריגליזם ו. טבלטורה ז. שירי לאוטה-טבלטורה ח. פוליכוראליות		תולדות המוסיקה מימי הביניים עד המאה העשרים. ת"א: הוצאת מט"ח, 2012 ע"מ 37-76; עידו אברבאיה, קיצור תולדות המוסיקה. כפ"ס: אור-תו, 2010 עמ' 64-75	מבדק-10%
בארוק-הקונצ'רטו	6 שעות	א. קונצ'רטו גרוסו (הנדל) ב. קונצ'רטו סולו (וילדי)	א. קונצ'רטרה, ריפיאנו ב. ריטורנלו ואפיזודה.	הלימודים יעשו ע"י קריאה מתוך פרטיטורות וניתוח	תולדות המוסיקה מימי הביניים עד המאה העשרים. ת"א: הוצאת מט"ח, 2012 ע"מ 99-101	מבדק 10%
בארוק - הסוויטה	6 שעות	ריקודי חובה וריקודי בחירה סוויטה למחול וסוויטה לכלי סולו (צללו)	א. יחסי טוניקה-דומיננטה ב. צורה בינארית ג. צורה טרנרית	ניתוח המחולות ומאפייניהם	"פרקי בארוק ב" מתוך מבוא למוסיקה (ת"א: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה), ע"מ 43-91.	אנסיין-נתוח של מחול מתוך סוויטה 10%
בארוק-כלי הנגינה	6 שעות	1. מהו באסו קונטינאו 2. אלתור בבארוק	1. בס ממוספר 2. אורנמנטציה 3. ראליזציה	שיעורים בכיתה; סדנה של נגני בארוק	עידו אברבאיה, קיצור תולדות המוסיקה.	השתתפות פעילה בסדנה-5%

			4. כיוון הכלים בבארק (אינטונציה)	3. כלי נגינה בבארק-הסבר הדגמה והתנסות ראשונית בנגינה		וטכניקות נגינה
	(כפ"ס: אור-תו, 2010) עמ' 84- 90; תרגום מתוך Anthony Burton, A <i>Performer's Guide to Music of the Baroque Period</i> (London, 1991)	וקונצרט בכיתות				
מבדק- 10%	Willi Apel: תרגום מתוך <i>Harvard Dictionary of Music</i> (Cambridge Mass: Belknap Press of Harvard University Press 1979), 141-143, 892- 895.	כתיבת פאסקליה או שאקונה בכיתה ואילתור	א. פאסקליה (באך) ב. שאקון (בוקסטוודה) ג. באסו אוסטינטו (פחלב-קאנון) ד. נושא וואריציות (ויולדי-לה פוליה)	הכרות עם מושג האילתור ברוח תקופת הבארק התלמידים יבחינו בדקויות ההבדלים בין הצורות	6 שעות	בארק- צורות אילתוריו ת
מבחן- 15%	תולדות המוסיקה מימי הביניים עד המאה העשרים, (ת"א: הוצאת מט"ח, 2012) ע"מ 117-154; עידו אברבאיה, קיצור תולדות המוסיקה. (כפ"ס: אור-תו, 2010) עמ' 108-130. תרגום מתוך: Leonard G. Ratner, <i>Classic Music Expression. Form, and Style</i> (New York: Schirmer Books, 1980) pp. 217- 247.	האזנה ניתוח עם תווים ודין בכיתה	א. הכרות עם הצורות המרכזיות של התקופה הקלאסית: הסונטה(בדו מאז'ור מאת מוצרט), הסימפוניה ("השעון" של הידן), מוסיקה קאמרית (רביעה מאת הידן), הקונצ'רטו (קונצ'רטו לקלרנט-מוצרט או קונצ'רטו לפסנתר מס' 5 בטהובן) ב. האופרות של מוצרט	א. ידיעת העקרונות המוסיקלים של הסגנון הקלאסי ב. נתוח מבנים ראשיים של התקופה- סונטה, מנואט, רונדו- אלגרו	6 שעות	התקופה הקלאסית
מבדק- 5%	תולדות המוסיקה מימי הביניים עד המאה העשרים,	האזנה ניתוח עם תווים ודין בכיתה	א. ארואיקה ב. פסטורלה	א. רקע על התקופה הרומנטית	6 שעות	התקופה הרומנטית ת 1

	(ת"א: הוצאת מט"ח, 2012 ע"מ 155-174.		ד. משמעות הסימפוזיה התשיעית ג. אפסיונטה ד. הפתחית	באומנות ובמוסיקה ב. מאפיינים מוסיקליים של הרומנטיקה ג. הסימפוזיות של בטהובן ד. הסונטות לפסנתר של בטהובן		
עבודה: לבחירה על קטעי אופי מהתקופה הרומנטית או על פואמה סימפונית 10%	עידו אברבאיה, <i>קיצור תולדות המוסיקה</i> . (כפ"ס: אור-תו, 2010 עמ' 139-148; Jean-Lacqus Eigelbinger in <i>Chopin Studies</i> , ed. Jim Samson (Cambridge: Cambridge University Press, 1988) pp. 167-193.	האזנה ניתוח עם תווים ודין בכיתה	מיניאטורה; סימפוזיה תוכניתית	א. מוסיקה תזמורתית בתקופה הרומנטית-סימפוזיה תוכניתית וסימפוזיה "קלאסית" ב. מוסיקה לפסנתר-סוגים שונים ודוגמאות	6 שעות	התקופה הרומנטית 2
מבדק- 10%	<i>תולדות המוסיקה מימי הביניים עד המאה העשרים</i> , (ת"א: הוצאת מט"ח, 2012 ע"מ 204-224	האזנה ניתוח עם תווים ודין בכיתה	כרומטיות; אקלקטיות, אתנו מוסיקולוגיה; פולירתמיות, ביטונליות, מודליות, פנטטון דודקפוזיה	אימפרסיוניזם (דביסי מתוך ספרי הפרלודים); תפיסה חדשה של הקצב (סטרוינסקי-פולחן האביב); השפעה עממית על מוסיקה אומנותית (ברטוק); סריאליות (שנברג)	6 שעות	התקופה המודרנית
מבדק- 5%	<i>תולדות המוסיקה מימי הביניים עד המאה העשרים</i> , (ת"א: הוצאת מט"ח, 2012 ע"מ 345-384		לאדינו; הטרו פוזיה; פיוט; אנטיפונליות; רספונסוריאליטת	א"י-המפגש בין מזרח ומערב- ההבדלים העיקריים בין תרבות המוסיקה המערבית והמזרחית; הדגמה באמצעות יצירות למקהלה של מלחינים ישראלים (בן חיים, סתר, בראון, אבני)	6 שעות	מוסיקה ישראלית

כיתה יא : התקופה הקלאסית והתקופה הרומנטית- 2 ש"ש

עם תחילת השנה, שני שעורים יעסקו במבוא כללי על התקופה הקלאסית. שיעור אחד יעסוק בהיבטים פילוסופיים, חברתיים ואומנותיים של התקופה; שיעור שני יסכם את המאפיינים המוסיקליים של התקופה (מרקמים, צורות, הרמוניה, קשר צליל ומילה).

נושא	שעות	מטרות פרטניות לביצוע	מושגים מרכזיים	דרכי לימוד	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרכי הערכה ומשקלה
הקונצ'רטו בתקופה הקלאסית א'	6 שעות	הכרות עם מבחר מהקונצ'רטים של מוצרט. התלמידים ישוו עם צורות קונצ'רטי קודמות	קדנצה סולנית; תצוגה כפולה; Topics מוצרט-קונצ'רטו לפסנתר מס' 20, קונצ'רטו לקלרינט.	עיון בתווים וניתוח פרקים נבחרים מתוך היצירות הנלמדות	ג'רמי סיפמן, מוצרט-חייו ויצירתו, (תל-אביב: מטר, 2008), עמ' 98-107	מבדק 10%
הקונצ'רטו בתקופה הקלאסית ב'	6 שעות	התלמידים ילמדו על השינוי הצורני ועל השינוי במעמדו של הסולן בקונצ'רטים לפסנתר של בטהובן	ברבורה-רומנסה-רונדו אלגרו-כלים עתיקים (קלרינט באסט, שאלאמו וכו') בטהובן-קונצ'רטו מס' 4 לפסנתר	עיון בתווים וניתוח פרקים נבחרים מתוך היצירות הנלמדות	ג'רמי סיפמן, בטהובן חייו ויצירתו, (תל-אביב: מטר, 2008), עמ' 126-155.	מבדק 10%
אופרה בתקופה הקלאסית א'	6 שעות	התלמידים יכירו את ג'אנר הזינגשפיל והאופרה סריה באופרות של מוצרט	-אריה דה-קאפו -רציטטיב, רציטטיב סאקו, רציטטיב אקומפניאטו,	צפייה בקטעים מתוך האופרה "חליל הקסם" בהפקת פסטיבל זלצבורג ומתוך סרטו של ברגמן.	תרגום מתוך ספרו של Peter Gammond, <i>The Magic Flute: a Guide to the Opera</i> (London: Breslich & Foss, 1979).	עבודה 15%
אופרה בתקופה הקלאסית ב'	6 שעות	ג'אנר האופרה בופה של מוצרט. התלמידים יכירו את המאפיינים הייחודיים לג'אנר	ליברטו -אנסמבל קולי,	ניתוח מבחר אריות ורציטטיבי מתוך "נישואי הפיגארו" ו"דון ג'ובני"	"מסך שביעי, דון ג'ובני"-מתוך קורס האופרה, (רעננה: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 2008).	
הסימפוני בתקופה הקלאסית א'	6 שעות	סקירת הסימפוניות של בטהובן. התלמידים ינתחו פרטיטורות מן ההיבט הצורני וההרמוני	-סונטה אלגרו, -רונדו-סונטה -פיתוח מוטיבי -ניתוח פרטיטורה -תיזמורתית -כלי טרנספוזיציה	ניתוח הפרטיטורות מתוך הסימפוניה השלישית והחמישית	חוברת "מוסיקה סימפונית בעשור ההרואי" מתוך הקורס בטהובן מורד ורומנטיקן (ת"א: הוצאת האו"פ, 2007) עמ' 13-51, 141-178;	

		קטעים מתורגמים מתוך: Elliot Forbes, ed. <i>Beethoven, Symphony No. 5 in C minor</i> (New York: Norton, 1971), pp.3-16, 143- 200.					
	מבחן 25%	חוברת "מפתח" בנושא הסימפוניה ה-9	צפיה בביצוע חי ב-dvd, ניתוח פרקים נבחרים בכיתה (בעזרת תווים		התלמידים יתוודעו לחידוש ולנועזות של בטהובן בהוספת מקהלה לסימפוניה ה-9	6 שעות	הסימפוני ה בתקופה הקלאסית ב'
	מבדק 10%-	תרגום מתוך T. Cone ed. <i>Berlioz, Fantastic Symphony</i> (New York: Norton, 1971), pp.3-46, 215-301. חוברת תכנית "מפתח" של התזמורת הפילה' בנושא מנדלסון- "חלום ליל קיץ"	ניתוח יצירות בכיתה	פואמה סימפונית; סימפוניה תוכניתית; מוסיקה למחזות תיאטרון -פרקים מס, 2 ו-5 מתוך "הסימפוניה הפנטסטית" (ברליוז) ; "חלום ליל קיץ" מאת מנדלסון	הכרות עם עושר הצורות הסימפוניות בתקופה הרומנטית. התלמידים ינתחו פרטיטורות מן ההיבט הצורני וישוו בין מלחינים שונים	6 שעות	מוסיקה תזמורתית בתקופה הרומנטית א'
	מבדק-10%	חוברת "מפתח" על הסימפ' ה-4 של ברהמס וה-5 של צ'יקובסקי	ניתוח פרטיטורה תוך האזנה ליצירה	השפעות מלחיני הבארוק על מלחיני הרומנטיקה, לייט מוטיב הסימפוניה הרביעית של ברהמס והחמישית של צ'יקובסקי	הכרות עם מבחר מהסימפוניו ת בתקופה הרומנטית. הבנת תפקידו של הלייט מוטיב כמוטיב חוזר	6 שעות	מוסיקה תזמורתית בתקופה הרומנטית ב'
	דרכי הערכה ומשקלה	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרכי לימוד	מושגים מרכזיים	מטרות פרטניות לביצוע	שעות	
	אנסיין- ניתוח קטע קצר לפסנתר של אחד ממלחיני הרומנטי קה 10%	תרגום מתוך Thomas Higgins, ed., <i>Chopin, Preludes, Op. 28</i> (New York: Norton, 1973);	הקטעים ינותחו (עם תווים) בכיתה ואחר כך יהיה דיון והשוואת ביצועים של פסנתרנים שונים.	פרלודים של שופן ודביסי אטיודים של שופן, מבחר קטעים קצרים (מנדלסון-מתוך "שירים ללא מילים", ברהמס-אינטרמצי, שוברט- אימפרומפטו).	התלמידים יחשפו ליחודה של המוסיקה לפסנתר ברומנטיקה: מיניאטורות, קטעי אופי ומחזורי קטעים.	6 שעות	מוסיקה לפסנתר בתקופה הרומנטית

	Jean-Jacques Eigelbinger in <i>Chopin Studies</i> , ed. Jim Samson (Cambridge: Cambridge University Press, 1988), pp. 167-193.	במידה שאחד התלמידים מנגן מיניאטורות, היצירה תבוצע גם על ידיו ותנותח בכיתה.	התלמידים ילמדו להשוות ביצועים			
מבדק- 10%	צפיה בסרט וידאו של היצירה בביצוע מטהה, ברנבויס, דה-פרה, צוקרמן. ניתוח פרק הנושא והווריאציות; ניתוח הקשר בין הטקסט והמוסיקה בלידר של שוברט ושומן חלקים מתורגמים מתוך: Marjorie Wing Hirsch, <i>Schubert's Dramatic Lieder</i> (Cambridge: Cambridge University Press, 1993)pp. 63-92. חוברת ו-c.d rom "שירי שוברט" מתוך הקורס מוסיקה ממבט ראשון. 1986. ת"א: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה; וודפורד פגי, שוברט (ת"א: דביר, 1989)	האזנה וניתוח	קוורטט, קווינטט, -מהו ליד? -מחזורי לידר -קווינטט "דג השמך", ליד "דג השמך" -קוורטט "הנערה והמוות", ליד "הנערה והמוות", "שר היער", "עץ התירזה" "גרטכן" סקירת מחזורי הלידר של שוברט ושומן	התרחבות הגדרת תחום המוסיקה הקאמרית. התלמידים יקשרו בים הטקסט למוסיקה	6 שעות	מוסיקה קאמרית ולידר
					בסה"כ 60 שעות	סיכום

כיתה יב (2 ש"ש)

המאה ה-20, מוסיקה ישראלית וסיכום התקופות שנלמדו במהלך שלוש השנים בחטיבה העליונה, ובחינת הבגרות-סה"כ כ-60 שעות

נושא	שעות	מטרות פרטניות לביצוע	מושגים מרכזיים	דרכי לימוד	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרכי הערכה ומשקלה
פוסט-רומנטיקה א'	6 שעות	מפגש עם עולמם הסימפוני של גוסטב מהלר וריכארד שטראוס	הסימפוניות של מהלר; "טיל אויגנשפיגל" -שטראוס	האזנה וניתוח מבחר פרקים	תרגום מתוך Constantin Floros, <i>Gustav Mahler –the Symphonies</i> (London: Scolar Press, 1994)pp. 21-67 מייקל קנדי, <i>מהלר</i> (ירושלים: כתר, 1986) עמ' 74-90.	עבודת חקר - 10%
פוסט-רומנטיקה ב'	6 שעות	ניתוח הסימפוניות הראשונה ומבחר מהלידר התזמורתי של מהלר. התלמידים יתוודעו לסגנונו הייחודי של מהלר	פרקים מס' 1 ו-3 מתוך הסימפונייה הראשונה	האזנה וניתוח	תרגום מתוך Constantin Floros, <i>Gustav Mahler –the Symphonies</i> (London: Scolar Press, 1994)pp. 21-67	מבדק -10%
מוסיקה לבלט	6 שעות	התלמיד יתוודע לקשר בין מוסיקה לתנועה.	תמונות מס' 1 ו-4 מתוך "פטרושקה" וארבע התמונות הראשונות מתוך "פולחן האביב"	האזנה וניתוח	תרגום מתוך Charles Hamm ed. <i>Stravinsky Petrushka</i> (New York: Norton, 1967)pp. 3-20, 187-215.	מבדק -10%
המוסיקה של בלה ברטוק	6 שעות	התלמיד יבין את הקשר בין המוסיקה העממית והאומנותית בכתיבתו של ברטוק	"מחולות רומניים" -ניתוח מספר פרקים 1,2,4 מתוך "קונצ'רטו לתזמורת"	האזנה וניתוח היצירות עם תווים	תרגום מתוך Halesy Stevens, <i>The Life and Music of Bela Bartok</i> (Oxford: Clarendon Press, 1993), 122-123; 280-284.	בחינת סמסטר 25%
מוסיקה סריאלית	6 שעות	דיון-האם השיטה החלופית יכולה להוות אלטרנטיבה לשיטה הטונלית המקובלת	-עקרונות השיטה הדודקפוניית -ניתוח "הניצול מגיטו וארשה"; סריאליזם, דודקפונייה,	האזנה וניתוח	תרגום מתוך Eric Salzman, <i>Twentieth-Century Music-An Introduction</i> (N. j: Prentice Hall, 2002), 111-117.	התלמידים יתבקשו להגיש יצירות מקוריות בטכניקה המוסיקה הסריאלית. 10%

	הנס היינץ שטוקנשמיט, המוסיקה של המאה העשרים (תל-אביב: עם עובד, 1968) -85 92.		שפרכשטימ ה,			
מבדק -10%	Eric Salzman, <i>Twentieth- Century Music-An Introduction</i> (N. j: Prentice Hall, 2002), 117-120.	נתוח חלקים מתוך היצירות	טונליות ואטונליות, פוינטליזם הקונצרטו לכינור של אלבאן ברג והואריאציו ת op.27 של אנטון וברן	התלמיד יכיר את ממשיכי דרכו של שנברג ועם מלחיני המוסיקה שאחרי מלה"ע ה-2 (דרמשטאט)	6 שעות	תלמידי שנברג והסריאלי זם הטוטאלי
מבדק 10%	תרגומים מתוך Robert P. Morgan ed. <i>Anthology of Twentieth- Century Music</i> (New York: Norton, 1992),393-412, 386-392.	האזנה וניתוח היצירות עם תווים	פנדרצקי- "קינה לזכר חללי הירושימה" ג'ורג' קראמב- "לילה של ארבעה ירחים"		6 שעות	טקסטורו ת ומצלולים חדשים
	IMI News 97/2- 98/1; IMI News 2002/1; . הירשברג וה. שמואלי, א.א. בוסקוביץ'-חייו יצירתו והגותו (ירושלים: כרמל, 1995).	האזנה וניתוח	בין מזרח למערב- האסכולה הים תיכונית פרקי ה"סוויטה שמית" מאת א.א. בוסקוביץ' (בעיבוד תיזמורתית) "שלושה שירים ללא מילים", פ. בן-חיים	התלמיד ידון בשאלה כיצד מהווים מלחיני "האסכולה הים-תיכונית" חלק מההתחדשות הציונית בא"י?	6 שעות	מוסיקה ישראלית א'
מבחן 15%	יהואש הירשברג, פאול בן חיים, חייו ויצירתו (תל-אביב: עם עובד), 184-186	האזנה וניתוח	מקאם, הטרו פוניה, תאקסים "שלושה שירים ללא מילים", פ. בן-חיים ו"סרנדה לחליל וכלי- קשת" של בן-חיים	התלמידים יכירו מערכות סולם שונות	6 שעות	מוסיקה ישראלית ב'
			חזרה על המושגים	חזרה על נושאים מרכזים	6 שעות	חזרה וסיכום

			שנלמדו השנה	בתקופת המודרנית וסוגיות במוסיקה ישראלית לקראת בחינת המתכונת		
--	--	--	----------------	---	--	--

*בנוסף על כך מספר שעורים יוקדשו לנושאי חזרה לקראת בחינת הברגות

ב.ב. פירוט התוכנית במקצועות תורת המוסיקה (תאוריה, הרמוניה, סולפג')

סולפג'-פיתוח שמיעה

מבוא

הגישה בלימוד פיתוח שמיעה בקמפוס תיכון קרית שרת בנויה על התפיסה כי נושאי היסוד בלימוד פיתוח שמיעה הם קבועים. אולם בכל שנה יש עליה הדרגתית ברמת המורכבות והקושי של נושאי הלימוד החל מכיתה ז' ועד לכיתה יב, ובמיוחד מכיתה י' עד כיתה יב'. כמו כן שיטות העבודה על הנושאים השונים הופכות מורכבות יותר והדרישות עולות. בהתאם לגישה זאת יוצגו טבלאות פירוט תוכנית הלימודים בתחום זה. יש לציין שלמרות שקיימת חלוקה ברורה של נושאי הלימוד בכל שנה, לעיתים הגבולות ביניהם מטשטשים וקיים עירוב מסוים ביניהם.

בתוכנית הלימודים בסולפג' ניתן דגש רב לשירה ולפיתוח הזיכרון השמיעתי באמצעותה. זהו העקרון המנחה של שיטת הלימוד בכל הנושאים הנלמדים בתוכנית הלימודים בסולפג': מרווחים שלמים ושבורים, אקורדים משולשים והיפוכיהם (שבורים ושלמים), מקצבים, ספט אקורדים שונים והיפוכי הדומיננט ספט אקורד, סולמות ומודוסים, הכתבות מלודיות חד-קוליות ודו-קוליות, שירת סולפג' ברמות שונות וכן שירת כוראלים של באך. כאמור, בכל הנושאים הנ"ל נעשית עבודת לימוד (יחודית לכל נושא) מתוך מגמה לחזק ולפתח את הזיכרון השמיעתי.

מדידת ההישגים בסולפג' נעשית גם ברמה האישית וגם ברמה הקבוצתית, ובכל שיעור. יש לציין שבכיתות י' עד יב הלימוד נעשה בהקבצות לפי רמות קושי, ומתוך קשר ישיר וכהשלמה לחומר הנלמד בתיאוריה (בכיתה י'), ובהרמוניה (בכיתה יא ו-יב). כדי ליעל את הלמידה ולהגיע אל כל התלמידים הכיתה מתחלקת לשתיים או לעיתים לשלוש קבוצות, ע"פ רמת התלמידים במקצוע זה. יחד עם זה, בחינת הבגרות- בסוף כיתה יב- היא בחינה אחת לכל הקבוצות. זאת בחינה הוגנת הכתובה באופן המאתגר את תלמידי הקבוצות החלשות יותר והולמת את רמת הקבוצה המתקדמת.

חשוב להדגיש שבלימודי הסולפג' יש דגשים על נושאים ספציפיים בכל שנה. כך בכיתה י' בסולפג' הדגש הוא יותר על נושא המרווחים, האקורדים המשולשים והיפוכיהם, ההכתבות הרתמיות ושירת סולפג'. בכיתה יא, בנוסף לחיזוק הנושאים שנלמדו בכיתה י' הדגש יהיה על הכתבות חד-קוליות ודו-קוליות ברמת קושי הולכת ועולה, על דומיננט-ספטאקורד והיפוכיו וסוגי ספטאקורדים שונים ובעיקר על שירת סולפג'. בכיתה יב- בנוסף לחיזוק הנושאים השונים שנלמדו בכיתות י'-יא לקראת בחינת הבגרות- הנושא החדש יהיה זיהוי מהלכים הרמוניים ושליטה בהם, כמו גם חיזוק השליטה בתחום הריתמי. תוכנית הלימודים בסולפג' אשר תוצג בשלוש הטבלאות הבאות נכתבה בהתאם לעקרונות שהוצגו לעיל.

סולפג' לכיתה י' - 1 ש"ש

הנושא	מס' השעות	מטרות פרטניות לביצוע	מושגים מרכזיים	דרכי לימוד	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרכי הערכה ומשקלה
מרווחים	6 שעות	פתוח השמיעה המוסיקלית באמצעות הכרות מעמיקה עם נושא המרווחים; לימוד המרווחים כחלק מהמערכת הסולמית; זיהוי מרווחים	מרווחים קונסוננסיים, מרווחים דיסוננסיים	תרגול בע"פ בכיתה לפי תנועה ממדרגות לא יציבות לדרגות יציבות; בסולם; הכתבות זיהוי (רישום בשמות-ג', 6ק' וכו')	יפים יופה, צליל, קצב וזכרון מוסיקלי, תל-אביב, 2008: עמ' 61-27.	מבדק-10%
אקורדים משולשים והיפוכיהם	6 שעות	הכרות עם ארבעת האקורדים המשולשים ואח"כ עם היפוכיהם כתחום המהווה חלק בסיסי מהשפה ההרמונית במוסיקה המערבית	אקורד מאג'ורי אקורד מינורי אקורד מוקטן, אקורד מוגדל סקסט-אקורדים מאג'ורי מינורי ומוקטן, וקוורט-סקסט אקורדים מאג'ורי מינורי ומוקטן	1. לימוד בשירה 2. זיהוי וכתובה של האקורדים המשולשים והיפוכיהם (עשרה בסה"כ).	יפים יופה, צליל, קצב וזכרון מוסיקלי, תל-אביב, 2008: עמ' 93-84.	מבדק-20%
הכתבות מלודיות חד-קוליות	6 שעות	פיתוח יכולת ההעברה של התלמיד משמיעה לכתובה	שמיעה פנימית, כרומטיק ה, מודוסיים וסולמות פנטטונים (ראה סעיף מודוסיים בתאוריה לכיתה י'),	הכתבות חד-קוליות ברמת קושי עולה באופן הדרגתי במשך השנה	יפים יופה, סולמוניה, ת"א: הוצאת מעלות, 2008. אוסף הכוראלים בשני קולות של י.ס. באך (באס ממוספר)	הכתבה חד-קולית -5% הכתבה דו-קולית-5%
הכתבות ריתמיות	6 שעות	התלמיד יכיר וישלוט בשפת הקצב ברמת החלוקה של הרבע לשמונה ערכי קצב שונים	מפעם, מפעמים שונים, משקל, מקצב, קאנוניים רתמיים	הכרות (הקשה והקראה) עם טבלאות תבניות המקצב הראשוניות לפי הספר "צליל קצב וזכרון	יפים יופה, צליל קצב וזכרון מוסיקלי, פרק מס' 7 "תנועה במוסיקה-מפעם, משקל, קצב" עמ' 186-233;	הכתבה-10%

	Robert Starer, <i>Rhythmic Training</i> , MCA music Publication, 1969.	מוסיקליינעם '2-191), הכתבות קצב על פי התבניות				
מבחנים ליחידים בכיתה-20%	E. Lemoine and G. Carulli, <i>Solfège des solfeges</i> , Paris, Editions Henry Lemoine, 1990	1. שירה מתוך חוברות <i>solfeo de los solfeos</i> ברמת קושי הדרגתית- בהתאם לרמת הכיתה; 2. שירה מתוך "פסלמוניה", שירה של קוים מלודיים (סופרן, אלט טנור או בס) מתוך אוסף הכוראלים של י.ס.באך. *בשירה יושם דגש רב גם על הארטיקולציה, על מבנה השיר והחלוקה לפסוקים כל זה מתוך ההקשר הביצועי	קוונים פשוטים; שירה חד קולית	התלמיד ישלוט שליטה מלאה בקריאת תווים	6 שעות	שירת סולפג'
מבחן מסכם - 30%						
					בסה"כ 30- שעות	

הנושא	מס' השעות	מטרות פרטניות לביצוע	מושגים מרכזיים	דרכי לימוד	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרכי הערכה ומשקלה
מרווחים	6 שעות	הרחבת נושא המרווחים	המרווחים כמשלימים זה את זה; מרווחים גדולים מאוקטבה	תירגול בע"פ בכיתה, שירה ושינון, הכתבות זיהוי מרווחים	יפים יופה, צליל, קצב וזכרון מוסיקלי, תל-אביב, 2008: עמ' 61-27.	מבדק-5%
אקורדים משולשים והיפוכיהם	6 שעות	התלמיד ישנן נושא האקורדים המשולשים והיפוכיהם באופן מורכב יותר (ראה בסעיף דרכי לימוד)	אקורד מאג'ורי אקורד מינורי אקורד מוקטן, אקורד מוגדל סקסט-אקורדים מאג'ורי, מינורי ומוקטן, וקוורט-סקסט אקורדים מאג'ורי, מינורי ומוקטן	1. תרגול באמצעות שירה בסקוונצה באופן כרומטי 2. האזנה לאקורד ההרמוני ופירוקו בשירה למלודי 3. זיהוי האקורדים וכתבתם	יפים יופה, צליל, קצב וזכרון מוסיקלי, תל-אביב, 2008: עמ' 93-84.	מבדק-5%
הכתבות מלודיות דו-קוליות	6 שעות	פיתוח השמיעה הרב-קולית	שמיעה פנימית, כרומטיקה, מודוסיס וסולמות פנטטונים (ראה סעיף מודוסיס בתאוריה לכיתה י'), קונטרה-פונקט, תנועה מקבילה	הכתבות דו-קוליות ברמת קושי הולכת ומתגברת	"פסלמוניה"; באך-כוראלים בשני קולות (עם באס ממוספר)	מבדק-10%
הכתבות ריתמיות	6 שעות	התלמיד יפתח הכרות ושליטה בשפת הקצב ברמת חלוקה מורכבת יותר (ע"פ טבלאות הקצב בספרו של יופה, עמ' 192)	מפעם, מפעמים, שונים, משקל, מקצב, קאנונים רתמיים	הכרות (הקשה והקראה) עם טבלאות תבניות מקצב מורכבות יותר לפי הספר "צליל קצב וזכרון מוסיקלי" (עמ' 191-192); הכתבות קצב על פי תבניות אלה	יפים יופה, צליל קצב וזכרון מוסיקלי, פרק מס' 7 "תנועה במוסיקה-מפעם, משקל, קצב" עמ' 186-233; Robert Starer, <i>Rhythmic Training</i> , MCA music Publication, 1969l	מבדק-10%
דומיננט ספטאקורד והיפוכיו, דומיננט	6 שעות	התלמיד יכירנושא האקורדים המרובעים	דומיננט ספט אקורד; קוינט סקסט אקורד; סרצ קורט אקורד; סקונד אקורד; פתרון הספט אקורד הדומיננטי;	1. זיהוי-פירוק על ידי שירה ופתרון נכון של הדומיננט-ספטאקורד והיפוכיו,	יפים יופה, צליל קצב וזכרון מוסיקלי, עמ' 104-100, 124-124.	מבדק-10%

		<p>2. כתיבת הספטאקורד (תווים). תירגול נוסף- הדרגה הראשונה בסולם ניתנת ולפיה על התלמיד למצוא את הדומיננט- ספטאקורד של הסולם ולפתור אותו; 3. זיהוי וכתובת כל סוגי הספטאקורדי ם (ראה סעיף מושגים כללים); 4. זיהוי סוגי ספט- אקורדים בתוך ליווי הרמוני במוסיקה קלה או מוסיקה קלאסית</p>	<p>ספטאקורד מינור קטן, ספטאקורד מוקטן-קטן, ספטאקורד מוקטן-מוקטן, ספטאקורד מג'ור- גדול, ספטאקורד מינור-גדול, ספטאקורד מוגדל- גדול, ספטאקורד מוקטן-גדול</p>			
<p>מבחנים בע"פ ליחידים בכיתה-5%</p>	<p>E. Lemoine and G. Carulli, <i>Solfège des solfeges</i>, Paris, Editions Henry Lemoine, 1990</p>	<p>שירה מתוך חוברות <i>solfeo de los solfeos</i>; שירה מתוך <i>סולמוניה</i></p>	<p>קנונים, שירה חד קולית</p>	<p>התלמיד ישלוט בקריאת תווים במפתח פה ודו נודד</p>	<p>6 שעות</p>	<p>שירת סולפג' א'</p>
<p>מבחנים בע"פ ליחידים ולזוגות בכיתה-5%</p>	<p>Bach <i>Riemenschneider 371 Harmonized Chorales and 69 Chorale Melodies</i></p>	<p>שירה מתוך אוסף הכוראלים של י. ס. באך. *בשירה יושם דגש רב גם על הארטיקולציה, על מבנה השיר והחלוקה לפסוקים כל זה מתוך ההקשר הביצועי</p>	<p>שירה דו-קולית</p>	<p>התלמיד יגיע לרמת שליטה מלאה בקריאת תווים במסגרת אנסמבל ווקאלי</p>	<p>6 שעות</p>	<p>שירת סולפג' ב'</p>
<p>מבדק-10%</p>	<p>יפים יופה, צליל קצב וזכרון מוסיקלי, עמ' 119-104, 104-124.</p>	<p>זיהוי וכתובת כל סוגי הספטאקורדי ם בהכתבה(ראה</p>	<p>ספטאקורד מינור קטן, ספטאקורד מוקטן-קטן, ספטאקורד מוקטן-מוקטן, ספטאקורד מג'ור-</p>	<p>הכרות עם נושא ספט-אקורדים- (בסה"כ 7); זיהוי וכתובה</p>	<p>6 שעות</p>	<p>סוגי הספט אקורדים</p>

		סעיף מושגים כללים; זיהוי סוגי ספט-אקורדים בתוך ליווי הרמוני במוסיקה קלה או מוסיקה קלאסית	גדול, ספטאקורד מינור-גדול, ספטאקורד מוגדל-גדול, ספטאקורד מוקטן-גדול			
מבדק-10%	יפים יופה, צליל קצב וזכרון מוסיקלי עמי, 105-119; דליה כהן, מנחם צור, נפתלי וגנר, הרמוניה ליד המקלדת. ירושלים: אקדמון, 1980, פרקים 1-10	1. שירה באופן מלודי את צלילי האקורד מהצליל התחתון ומעלה, 2. שירה באופן הרמוני (בקבוצה) של המהלך, 3. זיהוי האקורדים מנגינה; 4. הלחנה אישית	מהלך הרמוני; פסוק הרמוני; מהלך קדנציאלי	התלמיד ילמד ויבין המהלכים ההרמוניים היסודיים במוסיקה האומנותית	6 שעות	זיהוי מהלכים הרמוניים
מבחן מסכם-30%		תירגול הנושאים השונים בכיתה		חזרה על נושאים שנתגלו כבעייתיים במיוחד	6 שעות	נושאי חזרה לקראת מבחן מסכם

סולפג' לכיתה יב - 2 ש"ש

הנושא	מס' השעות	מטרות פרטניות לביצוע	מושגים מרכזיים	דרכי לימוד	ביבליוגרפי ה לתלמיד	דרכי הערכה ומשקלה
-------	-----------	----------------------	----------------	------------	---------------------	-------------------

מבדק- 10%	יפים יופה, צליל, קצב וזכרון מוסיקלי, תל-אביב, 2008: עמ'73-62.	חידוד זיהוי המרווחים באופן מלודי ובאופן הרמוני; תרגול הנושא כחלק ממהלך דו- קולי ובשילוב נגינה ושירה בו-זמנית (ע"י תלמיד בודד)	מרווחים קונסוננסים, מרווחים דיסוננסים, מרווחים משלימים	חזרה ושינון של נושא המרווחים	6 שעות	מרווחים *זהו נושא מרכזי עליו מתבססים כל שאר נושאי הלימוד בסולפג' ולכן יש חזרה עליו בכל שנה
מבדק- 10%	יפים יופה, צליל, קצב וזכרון מוסיקלי, תל-אביב, 2008: עמ'99-84.	תרגול הנושא באופנים שונים: זיהוי וכתיבה ו/או כהכתבה הרמונית או כהכתבה מלודית של אקורדים שבורים; השלמת מרווחים לאקורדים; נגינת האקורדים במרקמים שונים (אקורד שבור, ליווי ואלס, מארש וכו')	אקורד מאג'ורי אקורד מינורי אקורד מוקטן, אקורד מוגדל סקסט-אקורדים מאג'ורי, מינורי ומוקטן, וקורט- סקסט אקורדים מאג'ורי, מינורי ומוקטן	חזרה על נושא האקורדים המשולשים והיפוכיהם	6 שעות	אקורדים משולשים והיפוכיהם *בשנת הלימודים האחרונה יושם דגש גם על נגינת האקורדים- ע"י התלמידים עצמם, בפסנתר- במרקמים שונים
מבדק- 10%	"פסלמוניה" באך- כוראלים בשני קולות with – figured bass; Lars Edlund, Modus Novus, Stockholm 1963.	הכתבות חד-קוליות אטונליות והכתבות דו-קוליות ברמת קושי גבוהה	הדגשים יהיו על הנושאים הבאים: שמיעה פנימית, כרומטיקה, מודו סים וסולמות פנטטונים (ראה סעיף מודוסים בתאוריה לכיתה (י), קונטרה- פונקט, תנועה מקבילה	העלאת רמת ההכתבות החד- קוליות והדו- קוליות;	6 שעות	הכתבות מלודיות חד-קוליות ודו- קוליות
מבדק (הכתבה)- 5%	יפים יופה, צליל קצב וזכרון מוסיקלי, פרק מס' 7	1.תירגול (הקשה הקראה וכתיבה) על פי טבלאות	מפעמים שונים, משקל, מקצב, קאנוניים רתמיים	התלמיד יכיר וישלוט בשפת הקצב ברמת החלוקה של הרבע לשמונה	6 שעות	הכתבות ריתמיות א'

	<p>"תנועה במוסיקה- מפעם, משקל, קצב" עמ' 186-233 Robert Starer, <i>Rhythmic Training</i>, MCA music Publication, 1969.</p>	<p>תבניות המקצב הראשוניות והמתקדמות המופיעות בספר "צליל קצב וזכרון מוסיקלי" (עמ' 2-191); תירגול קריאת קצב במשקלים סימטרים מתוך ספרו של סטארר</p>		<p>ערכי קצב שונים-השנה בשילוב קשתות</p>		
<p>מבדק (הכתבה)- 5%</p>	<p>חומר מצולם מתוך Robert Starer, <i>Rhythmic Training</i>, MCA music Publication, 1969. רוני הולן, קצב לכולם 2</p>	<p>הכתבות קצב ברמה מתקדמת (מתוך ספרו של רוני הולן); תירגול קריאת קצב מורכב במשקלים סימטריים מתוך ספרו של סטארר; הכתבות קצב מקוריות ברמה גבוהה</p>	<p>מקצבים מנוקדים, משקלים אסימטריים</p>	<p>התלמיד יכיר וישלוט בשפת הקצב ברמות מורכבות יותר- קצבים מנוקדים בשילוב קשתות</p>	<p>6 שעות</p>	<p>הכתבות ריתמיות ב'</p>
<p>מבחנים בע"פ ליחידים בכיתה- 10%</p>	<p><i>Bach Riemenschneider 371 Harmonized Chorales and 69 Chorale Melodies</i></p>	<p>שירה מתוך אוסף הכוראלים של י.ס.באך. *בשירה יושם דגש רב גם על הארטיקולציה, על מבנה השיר והחלוקה לפסוקים כל זה מתוך ההקשר הביצועי</p>	<p>שירה בארבעה קולות (מתוך ספר הכוראלים של י.ס.באך)</p>	<p>התלמיד יהיה ברמת שירה רב-קולית ברמה מתקדמת</p>	<p>6 שעות</p>	<p>שירת סולפג'</p>
<p>מבדק- 10%</p>	<p>יפים יופה, צליל קצב וזכרון מוסיקלי, עמ' 104-100, 119-124.</p>	<p>1. חזרה על נושא הדומיננט- ספטאקורד והיפוכיו, 2. זיהוי וכתובת כל סוגי הספטאקורדים</p>	<p>דומיננט ספט אקורד; קוינט סקסט אקורד; טרצ קורט אקורד; סקונד אקורד; פתרון הספט אקורד ספטאקורד מינור קטן, ספטאקורד</p>	<p>הרחבת היריעה בנושא הספטאקורדים. הרחבה לאקורדי 9 ו-13; אלטרציות מקובלות</p>	<p>6 שעות</p>	<p>דומיננט ספטאקורד והיפוכיו, וסוגי הספטאקורדים</p>

		<p>והיפוכיהם; 4.הלחנת ליווי של ספטאקורדי ם למנגינות מקוריות של התלמיד/ה; 5.זיהוי סוגי ספט-אקורדים בתוך ליווי הרמוני במוסיקה קלה או מוסיקה קלאסית</p>	<p>מוקטן-קטן, ספטאקורד מוקטן-מוקטן, ספטאקורד מג'ור-גדול, ספטאקורד מינור-גדול, ספטאקורד מוגדל-גדול, ספטאקורד מוקטן-גדול; היפוכי הספטאקורדים לסוגיהם (לדוגמא קוינט-סקסט מאג'ור גדול); זיהוי אקורדים מסוג סקסט אקורד נפוליטני, צרפתי וגרמני; זיהוי מינוריזציה בסולם המאג'ורי ואלטרציות המרמזות על מודוסים</p>			
<p>מבחן בע"פ ליחידים ותרגיל להגשה- 5%</p>	<p>יפים יופה, צליל קצב וזכרון מוסיקלי עמ', 105-119.</p>	<p>1.זיהוי האקורדים מנגינה; 2.הלחנה אישית על פי המהלכים שנלמדו</p>	<p>דומיננטה שניונית, שרשראות דיאטוניות, אלטרציות מקובלות</p>	<p>התלמיד יכיר וישלוט במהלכים הרמוניים ברמת מורכבות גבוהה יותר</p>	<p>6 שעות</p>	<p>מהלכים הרמוניים א'</p>
<p>עבודת הלחנה- 5%</p>	<p>דליה כהן, מנחם צור, נפתלי וגנר, הרמוניה ליד המקלדת. ירושלים: אקדמון, 1980, פרקים 11-16.</p>	<p>שירה באופן הרמוני (קבוצתית) של המהלך וזיהוי האקורדים מנגינה; הלחנה מקורית על בסיס החומר הנלמד בכיתה</p>	<p>מהלכים כרומטים, חיזוק הדרגה ע"י דומיננטה שניונית, מודולציות דיאטוניות וכרומטיות</p>	<p>התלמיד ילמד מהלכים הרמוניים מורכבים מתוך ספרות המוסיקה האומנותית</p>	<p>6 שעות</p>	<p>מהלכים הרמוניים ב'</p>
<p>מבחן מסכם- 30%</p>		<p>תירגול נושאים בעיתיים בכיתה לקראת המבחן המסכם</p>		<p>חזרה על נושאים ספציפיים מהחומר שנלמד בשנה"ל</p>	<p>6 שעות</p>	<p>נושאי חזרה ומבחן מסכם</p>

תיאוריה לכיתה י'-1 ש"ש

המורה: גב' אסתי בראון

התלמידים בכיתה י' מגיעים לחטיבה העליונה לאחר לימודים בחטיבת- הביניים במגמת המוסיקה בכיתות ז, ח, ט. בשנים אלה הם למדו: מבנה המקלדת, מושגי יסוד ובהם קריאת תווים במפתחות סול ופה, סימני היתק, מושגי דינאמיקה יסודיים, ערכי קצב יסודיים ועוד. לימודי התיאוריה מהווים הכנה ללימודי ההרמוניה בכיתות יא-יב

הנושא	מס' השעות	מטרות פרטניות לביצוע	מושגים מרכזיים	דרכי לימוד	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרכי הערכה ומשקלה
מרווחים	6 שעות	התלמידים יבחינו ויזהו משמיעה מרווחים שונים	מרווח גדול, מרווח קטן, מרווח זך, מרווח מוגדל, מרווח מוקטן, מרווח דו מוגדל, מרווח דו מוקטן, היפוכי המרווח, מרווחים גדולים, מאוקטבה	הסבר הנושא, בכיתה, תירגול על ידי התלמידים בשירה ובכתב, ושיעורי בית, בכל שיעור	הרצל שמואלי, אומנות המוסיקה: עמ' 21-45; דליה כהן, שמע וידע של המרכיבים המוסיקליים: עמ' 10-28.	שני מבדקים 20%
טרנספוזיציה	6 שעות	התלמידים ידעו לעשות טרנספוזיציה לקו מלודי נתון.	טרנספוזיציה על פי המרווחים וכיונם במלודיה הנתונה; טרנס' הבנויה על המרווח הנוצר אנכית בין המנגינה הנתונה; למנגינת היעד; טרנספוזיציה מסולם לסולם הכרות עם מפתח דו נודד	הסבר על הנושא בכיתה באופן פרונטלי, תירגול על ידי התלמידים, ושיעורי בית בכל שיעור	הרצל שמואלי, אומנות המוסיקה: עמ' 37-40.	תרגול בשיעור 10%; עבודת הגשה: טרנספוזיציה של קוים מלודים מתוך הכוראלים של באך, גם בהעברה ממפתח 10% למפתח
סולמות ומודוסים	6 שעות	התלמידים יבנו סולמות ומודוסים שונים מצליל נתון. יזהו סולם על פי סימני ההיתק	מהו סולם? סוגי סולמות שונים-סולם כרומטי, פנטטוני, טונים שלמים; מהו מעגל מרווחים (קוורטות וקוינטות); סולם מאג'ור, סולמות מינורים; לסוגיהם; סולם מקביל; טון מוביל (דרך המינור ההרמוני); מהו טטרכורד; טרצה מאזוירית ומינורית	הסבר על הנושאים המשניים בכיתה באופן פרונטלי, תירגול על ידי התלמידים בשירה, כתיבה, האזנה ונגינה. ושיעורי בית שוטפים הנבדקים משעור לשעור	הרצל שמואלי, אומנות המוסיקה: עמ' 47-66; דליה כהן, שמע וידע של המרכיבים המוסיקליים: עמ' 29-37. הרצל שמואלי, אומנות המוסיקה: עמ' 67-76; דליה כהן, שמע וידע של המרכיבים המוסיקליים: עמ' 38-48.	מבחן בכתב ובע"פ- בסה"כ 20%

			המודוסים ביחס לסולמות מאג'ור ומינור טבעי, איפיון המודוסים כ"מודוס מאג'ורי" ו"מודוס מינורי"			
מבדק-10%	הרצל שמואלי, אומנות המוסיקה: ספר הכנה לתיאורית המוסיקה. ת"א, הוצאת מרכז לתרבות וחינוך, ספריה מוסיקלית ע"ש ניסימוב מס' 91, תשט"ו:	הסבר פרונטלי על הלוח, תירגול בכיתה ושיעורי-בית	מהי אנהרמוניה? אנהרמוניה ביחס לצליל היחיד-לכל צליל יש לפחות 2 שמות שונים; אנהרמוניה במרווחים- לכל מרווח יש מרווח אחר השווה לו בצילצולו;	חידוד ההכרה הטונלית של התלמידים בקריאה וכתובה טונלית; אנהרמוניה בסולמות-לשימוש בכתובה טונלית בשערי סולפג'	6 שעות	אנהרמוניה
מבדק בע"פ ובכתב-10%	דליה כהן, שמע וידע של המרכיבים המוסיקליים: פרק שלישי "אקורדים", עמ' 49-53	תירגול בכיתה באמצעות כתיבה בכל צילי האוקטבה, שירה ותרגול על כל צילי האוקטבה	אקורד משולש, היפוך ראשון, היפוך שני, צליל יסודי, צליל הטריצה, צליל הקווינטה, אקורד שבור ואקורד שלם, ארפג'	התלמידים יזהו, יכתבו וישירו אקורדים משולשים בהיפוכים שונים	6 שעות	אקורדים משולשים והיפוכיהם
מבחן מסכם 20%						
						בסה"כ 30 שעות

הרמוניה

כיתה יא - 2 ש"ש

הנושא	מס' השעות	מטרות פרטניות לביצוע	מושגים מרכזיים	דרכי לימוד	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרכי הערכה ומשקלה
אקורד משולש כדרגה הרמונית	6 שעות	מבוא-קישור בין נושא האקורד	מיון האקורדים לפי הופעתם בסולמות	תרגול בכתיבה ובשינון בע"פ	Edward Aldwell and Carl Schachter,	מבדק-5%

	<i>Harmony and voice leading:</i> 48-56. התלמידים לומדים עם דפים שתורגמו מתוך העמודים הנתונים		מאג'ור ומינור הרמוני-הסבר על הלוח (באופן שכל אקורד יכול להיות בדרגות שונות בסולמות מאג'ור או מינור הרמוני	המשולש לנושא הסולם		
תרגול יחדני על הלוח-5%, בדיקת עבודות בית להגשה-5% ומבדק-5%	Edward Aldwell and Carl Schachter, <i>Harmony and voice leading.</i> , 1989, Chapter 5 "procedure s of four-part writing": 63-78. רון וידברג, יחידה מס' 10 -המשפט ההרמוני, מבוא למוסיקה. תל-אביב, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 1993 : 182-186.	הדגמה על הלוח, תירגול בכיתה ושיעורי-בית	המושג הרמוני, מנעד הקולות בכתיבה הרמונית, הכפלת צליל, מרווח בין הקולות, הכפלת צלילים, אקורד פתוח ואקורד סגור -הגראפיקה של כתיבת אקורד בארבעה קולות במפתח סול ובמפתח פה, כתיבת אקורד משולש בשש צורות שונות	הכרות עם השפה ההרמונית-מקהלתית	6 שעות	אקורד משולש בארבעה קולות
מבדק-5%	Yizhak Sadai, <i>Harmony in its systematic and phenomen ological aspects:</i> Chapter 20 "Some further considerati ons regarding functionali	תירגול בכיתה באמצעות דפי עבודה, הדגמה על הפסנתר, הדגמה והשמעה של הפונקציות מתוך יצירות שונות	דרגה ראשונה-טוניקה, דרגה חמישית-דומיננטה, דרגה רביעית-סוב דומיננטה כתיבת הדרגות בכל הסולמות המאג'ורים והמינורים-	להכיר את עמודי התווך של ההרמוניה הקלאסית; התלמיד יכיר את הפסוק ההרמוני ומרכיביו; מה יוצר מתח הרמוני וכיצד הוא נפתר?	6 שעות	אקורד משולש בדרגות ראשיות

	ty"pp. 200-213. התלמידים לומדים לפי דפים שתורגמו ודוגמאות שהובאו מתוך העמודים הנתונים בספרו של סדאי					
מבדק-5%	Yizhak Sadai, <i>Harmony in its systematic and phenomenological aspects</i> :23 5-255; Edward Aldwell and Carl Schachter, <i>Harmony and voice leading</i> , 1989: 82- 87. העבודה נעשתה לפי דפים שתורגמו מתוך העמ' הנתונים בספרים הכתובים	הדגמת החיבור בין דרגות על הלוח; תירגול חיבורים מסוגים שונים של אקורדים חמישית לראשונה); כתיבה ונגינה על הפסנתר של קדנצות אוטנטיות בכל הסולמות המאג'ורים והמינורים	הולכת קולות, טון משותף, צעד וקפיצה, מרווחים מקבילים- פרימות, קוינטות ואוקטבות מקבילות, "ללכת בדרך הקצרה ביותר", חיבור עם טון משותף וללא טון משותף (בין דרגות חמישית לראשונה ובין דרגות עוקבות)	התלמיד יכיר הפסוק ההרמוני היסודי במוסיקה הקלאסית, בפופ ובמוסיקת רוק	6 שעות	קדנצה אוטנטית
עבודת הגשה-10%	Yizhak Sadai, <i>Harmony in its systematic and phenomenological aspects</i> : 137-139; Edward Aldwell	תירגול בכתב של חיבור דרגה חמישית ושישית; תירגול סיום מדומה בסולמות שונים-מאג'ור ומינור; נגינה והדגמה בכוראלים וביצירות שונות	1. מהו סיום מדומה 2. הכפלת הטרצה בשישית שאחרי החמישית	התלמיד ילמד את הדרגה השישית בשימושיה השונים (כסיום או כסוב- דומיננטה)	6 שעות	סיום מדומה

	and Carl Schachter, <i>Harmony and voice leading</i> :18 7-188. העבודה נעשית בכיתה לפי דפים שתורגמו מתוך העמ' הנתונים בספרים הכתובים					
תירגול יחידני בסולמות שונים, כתיבת פסוקים במבנים שונים של הקדנצה האוטנטית בכיתה עם ציון-5% עבודת הגשה -5%	Edward Aldwell and Carl Schachter, <i>Harmony and voice leading</i> . 1989:95-106. העבודה נעשית בכיתה לפי דפים שתורגמו מתוך העמ' הנתונים בספרים הכתובים	הסבר באמצעות תרגיל על הלוח, תרגול התלמידים בכיתה, הדגמה על ידי נגינה, שיעורי-בית	חזרה על מושג הסקסט אקורד - היפוך ראשון בדרגות ראשיות בשש צורות שונות) עם ההכפלות המתאימות); חיבור ההיפוך הראשון לקדנצה האוטנטית	התלמיד יכיר וישלוט בהיפוכי הדרגות הראשיות	6 שעות	היפוך ראשון בדרגות ראשיות
שיבוץ הקוורט סקסט הקדנציאלי בכתיבה ובנגינה בתוך הפסוק ההרמוני; עבודת הגשה -5% מבדק-5%	Edward Aldwell and Carl Schachter, <i>Harmony and voice leading</i> :95-106. העבודה נעשית בכיתה לפי דפים שתורגמו מתוך העמ' הנתונים בספרים הכתובים	כתיבת קוורט סקסט קדנציאלי בארבעה קולות, עם ההכפלות המתאימות- הדגמה על הלוח ותירגול באמצעות תרגילים; הדגמה מתוך יצירות שונות	מהו קוורט סקסט קדנציאלי -קוורט סקסט קדנציאלי בתוך הפסוק ההרמוני	התלמיד יכיר את הקוורט-סקסט קדנציאלי	6 שעות	קוורט-סקסט קדנציאלי
מבחן 25%	Yizhak Sadai, <i>Harmony in its</i>	תירגול בכתיבה על הלוח של הספטאקורד והיפוכיו בכל הסולמות	דומיננט ספט אקורד; קוינט סקסט אקורד; טרצ קורט אקורד;	התלמיד ילמד את חשיבות הדומיננט ספט אקורד בתוך הפסוק	6 שעות	דומיננט ספט אקורד והיפוכיו

	<i>systematic and phenomenological aspects:</i> 157-160. העבודה נעשית בכיתה באמצעות דפים שתורגמו מתוך הדפים הנתונים בספרים הכתובים	(בצורות השונות ובהתייחס למצב הסופרן המשתנה); שילוב הדומיננט ספטאקורד והיפוכיו בתוך הפסוק ההרמוני; תירגול בכתיבה ובנגינה בסולמות מאג'ור ומינור הרמוני של נושאים אלה	סקונד אקורד; פתרון הספט אקורד; ספטאקורד חסר וספטאקורד מלא; דומיננט ספטאקורד והיפוכיו בשש צורות שונות	ההרמוני; פתרונויותו בחיבור אל הטוניקה		
מבדק-5%	Edward Aldwell and Carl Schachter, <i>Harmony and voice leading</i> :89-92. העבודה נעשית בכיתה באמצעות דפים שתורגמו מתוך הדפים הנתונים בספרים הכתובים	תירגול בכתב בכיתה ועבודות בית להגשה, ניתוח התופעה ההרמונית ודיון בה בכוראליים של באך	ספטאקורד מלא, ספטאקורד חסר	התלמיד יישם עקרונות הפתרון ההולם של הדומיננט-ספט אקורד	6 שעות	דומיננט ספטאקורד חסר ומלא ופתרונויותיו
עבודה להגשה-10%	יפים יופה, צליל, קצב וזיכרון מוסיקלי. ת"א 2008, 119-124.	כתיבת סוגי הספטאקורדים השונים על הלוח והסבר על מבנהו של כל אקורד שיעורי בית-כתיבת הספט-אקורדים בכל צלילי האוקטבה והגשתם לבדיקה, נתוח קטעים קצרים בהם מופיעים ספט אקורדים אלה	הגדרת הספט אקורד, מהו ספט אקורד, סוגי הספטאקורדי ס: מאג'ור גדול וקטן, מינור גדול וקטן, מוקטן-מוקטן, מוקטן-מוגדל גדול	התלמיד יכיר מגוון סוגים של ספטאקורדים	6 שעות	סוגי הספט-אקורדים השונים

כיתה יב -- 2 ש"ש

מושגים מרכזיים	דרכי לימוד	ביבליוגרפי ה לתלמיד	דרכי הערכה ומסקלה
דרגה משנית ומיקומה בסולם המאג'ורי והמינור ההרמוני היפוך ראשון בדרגה שנייה ובספטאקורד ד-פונקצית הסוב-דומיננטה; הכפלות ומשמעותן וחיבור האקורד בתוך מרכיבי הפסוק ההרמוני; הרחבת מרכיבי הפסוק ההרמוני ושפת ההרמוניה הקלאסית	הסבר ותירגול בכיתה, נתוח-תירגול-	תרגום מתוך Edward Aldwell and Carl Schachter, <i>Harmony and voice leading</i> : 101-106; 123-129. Yizhak Sadai, <i>Harmony in its systematic and phenomenological aspects</i> : 153-155.	מבדק-10%
היפוך ראשון בדרגה שלישית-פונקצית הדומיננטה; היפוך ראשון בדרגה שביעית; האקורד כהרחבת הטוניקה (בצירוף עם דרגה ראשונה), והאקורד כפונקציה של דומיננטה (בצירוף עם דרגה רביעית)	הסבר ותירגול בכיתה, נתוח-תירגול-כתיבת כל אחד מהאקורדים הנ"ל וצורותיו;	תרגום מתוך Aldwell and Carl Schachter, <i>Harmony and voice leading</i> : 123-129. Yizhak Sadai, <i>Harmony in its systematic and phenomenological aspects</i> : 153-155	מבדק-10%
סיומי פסוקים בהרמוניה הקלאסית;	תרגול בכתיבה ובנגינה	תרגום מתוך Edward Aldwell and Carl	עבודת הגשה-5%

	Schachter, <i>Harmony and voice leading</i> :83-84; 187-189; 401-403; 182-183		קדנצה עם סיום מדומה-משמעות הדרגה השישית בחיבורה אל הדומיננטה (ובהתנהגות ה כטוניקה); אתנח דומיננטי-שימושי האתנח הדומיננטי כ"סיום" פסוק הרמוני וכאמצעי להרחבת הקדנצה האוטנטית; קדנצה פלגלית-משקלה של הקדנצה הפלאגלית כסיום	
מבדק-10%	תרגום מתוך Yizhak Sadai, <i>Harmony in its systematic and phenomenological aspects</i> : 280-285.	שיטות עבודה-דומיננטה שניונית (ד.ש) כחלק מהפסוק ההרמוני וגם כאקורד מעבר מסולם לסולם (מודולציה), נתוח-זיהוי הד.ש ושימושיה השונים בכוראלים של באך ויצירות אחרות. ביצוע-נגינה, שירה	דומיננטה שניונית; דומיננטה שניונית כחזוק דרגות אחרות	
מבדק-10%	תרגום מתוך Yizhak Sadai, <i>Harmony in its systematic and phenomenological aspects</i> :	כתיבת תרגילי מודולציה, זיהוי מודולציות בכוראלים של באך וביצירות מתוך ספרות המוסיקה המערבית, ביצוע-נגינה, שירה	התהליך המודולטורי	יר ה ס ת ה ת ה

	chapters 23, 24 דליה כהן, מנחם צור, נפתלי וגנר, הרמוניה ליד המקלדת. י- ם, אקדמון 1980: פרק .11				
10%	עבודת הגשה 5%- תרגום מתוך Edward Aldwell and Carl Schachter, <i>Harmony and voice leading:</i> Chapter no. 21 "Rhythmic Figuration ", 328- 352.	תירגול וזיהוי סוגי הטונים הזרים בכוראלים של באך	טון זר מהו? סוגי הטונים הזרים-טון עובר, טון שוהה, טון מקדים, טון חולף, קאמביאטה	יר של ת ת, גי ם	
	עבודת הגשה-5%	רון וידברג, יחידה מס' 10-המשפט ההרמוני, מבוא למוסיקה. תל-אביב, הוצאת האוניברסי טה הפתוחה 1993 : 197- .231	תרגול הנתוח בכיתה, שיעורי-בית להגשה; שירת הקולות פוליפונית והרמונית; נגינת הכוראלים	נתוח כוראל- פירוש, פרמטה כסיום פסוק הרמוני, באס ממוספר, קונטרפונקט , פוליפוניה והומופוניה, מודליות, מאג'וריזציה , מינוריזציה, טוניקליזציה	ד. ה
	עבודת הגשה-5%	רון וידברג, יחידה מס' 10-המשפט ההרמוני, מבוא למוסיקה. תל-אביב, הוצאת האוניברסי טה הפתוחה 1993 : 197- .231	תרגול הנתוח בכיתה, שיעורי-בית להגשה; שירת הקולות פוליפונית והרמונית; נגינת הכוראלים	דרך נתוח הכוראל- נתוח טונלי, אבחון תופעות יוצאות דופן, טונים זרים, קדנצות יוצאות דופן, ומודולציות מורכבות	ד. ה
	תרגול על לוח עם הערכה-10%	Edward Aldwell and Carl	תירגול בכיתה, שירה ונגינה, הגשת תרגילי קוים מקורים	הירמון באמצעות דרגות	יע ש ת רן

						Schachter, <i>Harmony and voice leading.</i> (workbook) Philadelphia, ,Vol.1	של התלמידים שיהורמנו לפי ההרמוניה הפונקציונלית וניתוחם בכיתה	ראשיות והיפוכיהן;	
	מבחן-10%					Edward Aldwell and Carl Schachter, <i>Harmony and voice leading.</i> (workbook) Vol.2	תירגול בכיתה, שירה ונגינה, הגשת תרגילי קווים מקורים של התלמידים שיהורמנו לפי ההרמוניה הפונקציונלית וניתוחם בכיתה	אבחון נקודות מפתח בפסוק; הרצף הפונקציונל י הנוצר מתוך קו הסופרן; דגש על כתיבה עם היבט קונטרפונקט י	כל על ה ט די ת ת ק ני
מבחן מסכם 20%-		תירגול ממצה בכיתה ושיעורי בית		סיכום נושאי הלימוד בהרמוניה יא- יב	6שעות	נושאי חזרה			

4. דרכי הערכה מסכמות

4.1 דרכי הערכה מסכמות בתולדות המוסיקה וספרותה

מרכיבי הציון השנתי בכיתה י' :

- 2 מבדקים-20%
- אנסיין-10%
- 2 עבודות להגשה-10%
- 3 מבחנים-45%
- מבחן בהאזנה- 15%
- בסה"כ- 100%**

מרכיבי הציון השנתי בכיתה יא :

1 אנסיין- 10 %
1 עבודה- 15%
5 מבדקים-50%
1 מבחן- 25 %
בסה"כ-100%

מרכיבי הציון השנתי בכיתה יב:

1 עבודת חקר 10%
2 מבחנים- 40%
4 מבדקים-40%
יצירה מקורית-10%
סה"כ: 100%

שקלול הציונים לציון ההגשה (מגן) לבגרות בתולדות המוסיקה וספרותה:

10% ציון שנתי בכיתה י'
20% ציון שנתי בכיתה יא
30% ציון שנתי בכיתה יב
40% ציון מבחן מתכונת
סה"כ 100%

מקצוע תולדות המוסיקה וספרותה הינו בהיקף של 2 יח"ל לבגרות.

הציון הסופי במקצוע מורכב מ-50% ציון הגשה ו-50% הבגרות.

פירוט הקריטריונים למתן הציונים בתולדות המוסיקה וספרותה

כיתה י'

המבדקים יכללו שאלה אחת לבחירה מתוך שתיים.

במבחנים- התלמידים יענו על 2 שאלות גדולות מתוך 4 ו-2 שאלות קטנות מתוך 3. השאלות הגדולות יהיו שאלות חשיבה והשאלות הקטנות יהיו יותר בכיוון אינפורמטיבי. עוד במבחן יהיו 3 מושגים מתוך 5. ראה מבחן לדוגמא בנספח.

העבודה תכלול סיכום ונתוח יצירה ותכלול לפחות 3 פריטים ביבליוגרפים (ספרים ואנציקלופדיות). אפשריים גם מקורות מקוונים אבל מובחרים ומעטים.

מבחן בהאזנה יכלול כ-20 קטעי האזנה מתקופות הבארוק והקלאסיקה המוקדמת. מתוכם יצטרכו התלמידים לזהות ולרשום בפירוט הנדרש כ-15 קטעים לזיהוי.

כיתה י"א

אנסיין יכלול יצירה קצרה לפסנתר. על התלמיד יהיה לנתח אותה מבחינה מבנית, מלודית, סולמית וארטיקולטיבית.

העבודה תהיה על האופרות סריה ו/או האופרה "חליל הקסם" של מוצרט ועליה לכלול ניתוח של אחת האריות וסכום ממצה לגבי האופרה. על העבודה להיות כתובה תוך הסתמכות על שלושה פריטים ביבליוגרפים לפחות (לא מהאינטרנט).

המבדקים יעשו על חומר ממוקד שנלמד במהלך השעור האחרון או השעור שלפניו. מטרתם לבחון את הבנת החומר הנלמד.

המבחן יכלול שתי שאלות גדולות (לבחירה מתוך שלוש. שאלת חשיבה ושאלת ידע). שתי שאלות ידע קטנות-אינפורמטיביות וממוקדות (לבחירה 2 מתוך 4). סעיף זיהוי יצירות האזנה. ראה דוגמא למבחן מצורף בקובץ "נספח".

כיתה י"ב

העבודה תהיה על הסימפוניות של גוסטב מהלר תוך התמקדות באחת התקופות. יהיה עליה לכלול נתוח של אחד הפרקים-בהתאם ליכולת הנתוח של התלמיד בתחילת כיתה יב. על התלמיד לבסס את עבודתו על שלושה פריטים ביבליוגרפים לפחות.

המבחן יכלול 2 שאלות גדולות (שאלת ידע ושאלה בה יהיה על התלמיד לכתוב ניתוח קצר עם תווים) מושגים-3 מתוך 5. סעיף זיהוי יצירות האזנה. ראה דוגמא למבחן בקובץ "נספח".

המבדק יכלול שאלה אינפורמטיבית קצרה אחת לבחירה מתוך 2. מושגים מתוך 4.

יצירה מקורית - על התלמיד יהיה לכתוב יצירה מקורית לפי טכניקת הכתיבה הסריאלית.

4.2 דרכי הערכה מסכמות במקצועות תורת המוסיקה

תאוריה

מרכיבי הציון השנתי כיתה י'

4 מבדקים-40%

תרגול בכיתה עם ציון-10%

עבודה להגשה-10%

2 מבחנים-40%.

סה"כ 100%

פירוט הקריטריונים למתן הציונים בתאוריה

המבדקים על המרווחים יכללו מספר סעיפים אשר יבדקו את יכולתו של התלמיד לבנות ולזהות מרווחים גדולים וקטנים, מוגדלים ומוקטנים ומרווחים משלימים.

התרגול בכיתה יהיה בצורת תרגיל שינתן לכיתה ובו התלמידים יתבקשו לכתוב טרנס פוזיציה והעברה מסולם סול לפה ולהיפך.

המבחן על הסולמות והמודוסים יכלול את הנושאים הבאים:
בניה וזיהוי של כל סוגי הסולמות המאגורים והמינוריים המוכרים הקיימים בתאוריה של המוסיקה המערבית;
בניה וזיהוי של המודוסים הראשיים המוכרים במוסיקה המערבית.
בחלק השני של המבחן יינתנו תווים של חלקי יצירות. התלמידים יתבקשו לזהות את הסולמות/ המודוסים בהם כתובות היצירות.
-המבחן המסכם בסוף השנה יכלול את כל נושאי הלימוד בתאוריה

הרמוניה

מרכיבי הציון השנתי בהרמוניה לכיתה יא

6 מבדקים - 30%
2 עבודות-בית להגשה-35%
2 תירגולים יחידניים על הלוח עם ציון-10%
מבחן-25%

סה"כ 100%

מרכיבי הציון השנתי בהרמוניה לכיתה יב

4 מבדקים - 40%
עבודות להגשה-20%
תרגול על הלוח עם ציון-10%
2 מבחנים-30%
סה"כ- 100%

שקלול הציונים לציון ההגשה (מגן) לבגרות

30% ציון שנתי בהרמוניה בכיתה יא

30% ציון שנתי בהרמוניה בכיתה יב

40%_ציון מבחן מתכונת

סה"כ- 100%

מקצועות התאוריה וההרמוניה יחד הם בהיקף של 2 יח"ל לבגרות.
25% מציון ההגשה הינו שקלול הציונים בתאוריה, 75% מציון ההגשה הינו שקלול הציונים בהרמוניה.

הציון הסופי מורכב מ50% ציון הגשה ו50% ציון בחינות הבגרות.

סולפז'

מרכיבי הציון השנתי לכיתה י'

2 מבדקים-30%
3 הכתבות-20%
מבחן בע"פ בשירה-20%
מבחן מסכם בכתב-30%
סה"כ-100%

מרכיבי הציון השנתי לכיתה יא'

מבדקים-60%
2 מבחנים ליחידים בכיתה-10%
מבחן מסכם-30%
סה"כ-100%

מרכיבי הציון השנתי לכיתה יב'

6 מבדקים-50%
מבחנים ליחידים-15%

עבודת הלחנה-5%
מבחן מסכם-30%
סה"כ-100%

שקלול הציונים לציון ההגשה (מגן) בסולפג'

15% ציון שנתי כיתה י'
20% ציון שנתי כיתה יא
25% ציון שנתי כיתה יב
40% ציון מבחן מתכונת

סה"כ 100%

מקצוע הסולפז' הינו בהיקף של 1 יח"ל לבגרות.

הציון הסופי מורכב מ-50% ציון ההגשה ו-50% ציון מבחן הבגרות.

5.נספחים

נספח 1 – בבליוגרפיה

תולדות המוסיקה וספרותה

בטהובן מורד ורומנטיקן . "מוסיקה סימפונית בעשור ההרואי" (ת"א : הוצאת האו"פ, 2007) עמ' 141-178 ,13-51.

האופרה . "מסך ראשון-אורפאו ואאורדיציה מאת קלאדיו מונטוורדי" (רעננה : הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 2008).

הירשברג יהואש. ו שמואלי הרצל. א.א. בוסקוביץ'-חיי ויצירתו והגותו (ירושלים : כרמל, 1995).

הירשברג, יהואש. פאול בן חיים, חיי ויצירתו (תל-אביב : עם עובד), 184-186

וודפורד פגי, שוברט (ת"א : דביר, 1989).

מבוא למוסיקה . פרקי בארוק ב'. (ת"א : הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 43-91).

מוסיקה ממבט ראשון. "שירי שוברט". 1986. ת"א : הוצאת האוניברסיטה הפתוחה.

מפתח. חוברות בהוצאת המדרשה למוסיקה, מכללת לוינסקי, ת"א.

סיפמן, גרמי. מוצרט-חיי ויצירת (תל-אביב : מטר, 2008), עמ' 98-107.

קנדי, מייקל. מהלך (ירושלים : כתר, 1986) עמ' 74-90.

שטוקנשמידט הנס היינץ, המוסיקה של המאה העשרים (תל-אביב : עם עובד, תשמ"ד)

Bukofzer, Manfred F. *Music in the Barok Era* (New York: Norton, 1947).

Burton ,Anthony (ed.). *A Performer's Guide to Music of the Baroque Period*

(London: the associated board of the royal schools of music, 2002).

Cone,T,ed.*Berlioz, Fantastic Symphony* (New York: Norton, 1971), pp.3-46, 215-301.

Dahlhaus ,Carl. *Nineteenth-Century Music*, trans. J. Bradford (Berkeley, Los Angeles: University of California Press, 1989).

Floros ,Constantin. *Gustav Mahler –the Symphonies* (London: Scolar Press, 1994)pp. 21-67.

Forbes, Elliot ed. *Beethoven, Symphony No. 5 in C minor* (New York: Norton, 1971), pp.3-16, 143-200.

Gammond ,Peter, *The Magic Flute: a Guide to the Opera* (London: Breslich & Foss, 1979).

Hamm, Charles, ed. *Stravinsky Petrushka*(New York: Norton, 1967)pp. 3-20, 187-215.

Higgins, Thomas, ed., *Chopin, Preludes, Op. 28* (New York: Norton, 1973).

Hirsch,Marjorie ,Wing. *Schubert's Dramatic Lieder* (Cambridge: Cambridge University Press, 1993)pp. 63-92.

Morgan ,Robert P. ed. *Anthology of Twentieth-Century Music* (New York: Norton, 1992),393-412, 386-392.

Palisca Claude V., *Baroque Music*, 3rd.ed. (Englewood Cliffs, N.J.: Prantice Hall, 1991).

Plantinga ,Leon. *Romantic Music* (New York: Norton, 1984).

The Late Romantic Era, ed. Jim Samson, (Englewood Cliffs, N.J.: Prantice Hall, 1991).

- Ratner, Leonard G. *Classic Music-Expression, Form, and Style* (New York: Schirmer, 1980).
- Rosen, Charles. *The Classical Style: Hayden, Mozart, Beethoven*, rev. ed. (New York: Norton, 1972).
- Sadie, Julie, Anne (ed.), *Companion to Baroque Music* (L.A: University of California Press, 1998).
- Salzman, Eric. *Twentieth-Century Music-An Introduction* (N. j: Prentice Hall, 2002).
- Morgan, Robert P. ed. *Anthology of Twentieth-Century Music* (New York: Norton, 1992).
- Samson, Jim, ed. *Chopin Studies* (Cambridge: Cambridge University Press, 1988), pp. 167-193.
- Stevens, Halesy. *The Life and Music of Bela Bartok* (Oxford: Clarendon Press, 1993), 122-123; 280-284.

בבליוגרפיה לתורת המוסיקה

- הנדלסמן, דני. הרמוניה טונלית כרך א' וכרך ב' (רמת השרון: הוצאת בית הספר רימון, 2008).
 וידברג, רון. *מבוא למוסיקה*, יחידה מס' 10 *המשפט ההרמוני*. תל-אביב, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 1993: 182-186.
 יופה, יפים. *צליל, קצב וזכרון מוסיקלי*, תל-אביב, 2008.
 יופה, יפים. *סולמוניה*, ת"א: הוצאת מעלות, 2008.
 כהן, דליה. *שמע וידע של המרכיבים המוסיקלים*. ירושלים, אקדמון, 1979.
 כהן, דליה, מנחם צור, נפתלי וגנר. *הרמוניה ליד המקלדת*. ירושלים: אקדמון, 1980, פרקים 1-10.
 שמואלי, הרצל. *אומנות המוסיקה: ספר הכנה לתיאורית המוסיקה*. ת"א, הוצאת מרכז לתרבות וחינוך, ספריה מוסיקלית ע"ש ניסימוב מס' 91, תשט"ו.
 המהדורה האינטרנטית של ספר התאוריה שנכתב לתוכנית הארצית-הפקוח על החינוך המוסיקלי, משרד החינוך.

- Aldwell, Edward, and Schachter, Carl. *Harmony and voice leading* (Philadelphia, Harcourt Brace Jovanovich College Publications, 1989).
- Lemoine E. and Carulli G.. *Solfège des solfeges*, Paris, Editions Henry Lemoine, 1990.
- Sadai, Yizhak. *Harmony in its systematic and phenomenological aspects*. Jerusalem, Yanetz LTD, 1980.
- Starer, Robert. *Rhythmic Training*, MCA music Publication, 1969.

נספח 2 - פעילויות מיוחדות במגמה

2.1 גופי ביצוע במגוון סגנונות

מלבד מקצועות הליבה של הלימודים במגמה, מתקיימים שעורי הרכבים וסדנאות בתחומים ובסגנונות מוסיקליים מגוונים. שעורי הרכבים וסדנאות אלה מתקיימים לפחות פעם בשבוע, כלומר, כ-60 מפגשים בערך במשך שנת הלימודים, ושיאם בסדרת הופעות במסגרת שבוע האומנויות של המגמה (שהוזכר בסעיף 1.1). כדוגמה לכך אמנה את הסדנאות וההרכבים שהתקיימו במשך שנת תשס"ט:

אנסמבל אופראי בהדרכת הזמרת שירה טל (מצו-סופרן)-ביצוע קטעים מתוך האופרות של מוצרט ומוסיקה קולית של מנדלסון;

סדנת בארוק בהדרכת החלילנית הגב' דורט פלורנטיין-מוסיקה קאמרית לשני חלילים, שני כינורות וקונטינאו;

סדנת פלמנקו בהדרכתו של נגן הגיטרה באלדי אוליר;

סדנת מוסיקה אליזבטנית (רנסנס) בהדרכת רון אתר-מוסיקה ללאוטה וקול;

סדנת יצירה וכתבת שירים בהדרכת אוהד חיטמן. בסדנה זאת מתנסים התלמידים בכתבת מילים, לחן, ועיבוד מקוריים ושיאה בביצוע שירי התלמידים בסוף השנה;

סדנאות במוסיקה קלה בהדרכת הנגנים צור בן-זאב ופיטר רוט (גיטרה חשמלית וגיטרה באס). סדנאות אלה עוסקות בתחומים מגוונים מהמוסיקה הפופולארית. השנה, לדוגמה, ארבעה הרכבים שונים ביצעו מוסיקה משל אריק אינשטיין, הביטלס, סטיבי וואנדר וזוהר ארגוב;

סדנת מיוזיקל בהדרכתו של עידן ליפר- בסדנה זאת נחשפים התלמידים לגיאנר המחזמר באמצעות שירה, נגינה ומשחק של מבחר קטעי מיוזיקל;

תזמורת ביג בנד בהדרכתו של עופר פורטוגלי. התזמורת מנגנת רפרטואר מגוון, החל מקטעי ג'אז מוכרים במגוון סגנונות (סווינג, בי-בופ, קול ג'אז ועוד) ועד לעיבודי ג'אז חדשניים לשירים ישראליים;

סדנת אלתור לנגני סקספון בהדרכתו של אלון פרבר;

תזמורת כלי נשיפה בהדרכתו של יובל דביר- התזמורת מונה כ-40 נגנים והיא מתאמנת שלוש שעות בשבוע. הרפרטואר שלה לקוח בעיקר מתוך ספרות המוסיקה האומנותית המערבית. התזמורת צברה מוניטין בשנים האחרונות בגלל איכותה המוסיקלית, והיא מופיעה באירועים עירוניים וארציים רבים. את פירוט הכלים והרפרטואר ראי בנספח מס' 1;

שמינית כלי נשיפה ממתכת בהדרכת נגן התזמורת הפילהרמונית מיכה דיוויס;

הרכבים קאמריים שונים והרכבי ארבע ידיים בהדרכת שחר בורק ואסתי בראון;

מקהלה קאמרית בהדרכתו של אבי כהן-טריקה.

2.2 סדנת יוצר-מדריך בכל שנה

בכל שנה נערכת סדנת יוצר-מדריך שבה מקיים יוצר-מבצע סדנה מיצירותיו- שריו במסגרת המגמה. זאת סדנה ייחודית שבה נחשפים התלמידים שנבחרו לסדנה (בהתאם לנטייתם והעניין שהם מגלים בנושא הסדנה באותה השנה) לדרך יצירתו ועבודתו של אמן-יוצר בעל שיעור-קומה בנוף המוסיקלי הישראלי. היא מתקיימת במשך כל השנה ושיאה בהופעה של התלמידים בשיריו- יצירותיו של היוצר-מדריך בתחילת המחצית השנייה של השנה. בשנת הלימודים תשנ"ט הנחה סדנה זאת החליף והיוצר שם-טוב לוי ושנה לפני כן איש להקת "כוורת"-אפרים שמיר. השנה יתארח במגמה במסגרת זאת הפסנתרן, המעבד ואיש התיאטרון ניב קאופמן.

נספח 3 – מבחן לדוגמא בתולדות המוסיקה וספרותה

כיתה י'

1. הקונצ'רטי של קורלי (לכבוד חג המולד), ובאך (קונצ'רטו בסול מינור) משקפים את השינוי בצורת ותפיסת הקונצ'רטו מהבארוק המוקדם ועד לבארוק המאוחר. הסברו שינויים אלה והביאו דוגמאות מהתווים מתוך שני הקונצ'רטי אותם למדנו.
2. כיצד תאפיינו את תקופת המעבר בין הבארוק לקלאסיקה. פרטו את הזרמים והמלחינים שפעלו באותה תקופה והסברו את הייחוד של כל אחד מהם.
3. **שאלת אנסיין-לפניכם** הפרטיטורה של הפרק השני מתוך קונצ'רטו "החורף" מאת אנטוניו ויולדי. האזינו ליצירה (בניצוח ובביצוע האנסמבל של קלאדיו שימונה מנפולי) והסבירו-מהו המבנה של הפרק. מהו המבנה המלודי של מנגינת הסולו ומהו המרקם בפרק זה. הביעו את דעתכם לגבי הביצוע המושמע.

כיתה יא

4. מלחיני התקופה הרומנטית לא היו מאוחדים בדעתם בדבר המסרים שעל המלחין להעביר לקהל באמצעות המימד הסימפוני. חלקם ראו בסימפוניה צורה מסורתית אותה יש לשמר, וחלקם ראו בה כלי כיבול לרעיונותיהם החדשים. הסבירו, באמצעות היצירות שנלמדו בכיתה, מהן הצורות הסימפוניות העיקריות שנכתבו בתקופה הרומנטית ומה ייחודן.
5. הלידר של שוברט מהווים מזיגה אידיאלית בין מוסיקה ומילים. הסבירו את הקשר בין המוסיקה והמילים בשלושת הלידר שנלמדו בכיתה-דג השמך, גרטכן ליד הכישור, ושר היער. כיצד לדעתכם השפיעו המילים על הצורה המוסיקלית בה נכתבו לידר אלה.
6. **שאלת אנסיין-לפניכם** תווי הליד "עץ התרזה" מתוך מחזור הלידר "מסע החורף" יחד עם מילות השיר של וילהלם מילר. השיר מביע שלושה הלכי רוח שונים של הצעיר הנודד. מצאו לכך סימוכין בתווים שלפניכם.

כיתה יב

7. הבלטים "פטרושקה" ו"פולחן האביב" נכתבו ב"תקופה הרוסית" של סטרוינסקי. למרות זאת, ההבדל ביניהם הוא רב. הסבירו את שפתו המוסיקלית של המלחין בכל אחת מהיצירות. הביאו דוגמאות לכך מתוך התווים.
8. "האסכולה הים-תיכונית" מורכבת מקבוצה של מלחינים שעלו לא"י בשנות השלושים והארבעים וכתבו בהשראת התחדשות העם היהודי בארץ אבותיו. יחד עם זה, לכל אחד

ממלחינים אלה יש יחוד בכתיבתו. מה המייחד את כתיבתו של א.א. בוסקוביץ' ("סוויטה שמית") מול הכתיבה של פאול בן-חיים ("שירים ללא מילים"). הביאו הוכחות לטעונכם מתוך התווים.

9. **שאלת אנסין** – לפניכם התווים של הפרק השלישי מתוך "הסימפוניה הקלאסית" מאת סרגי פרוקופייב. יצירה זאת היא הראשונה בגל של יצירות המביטות על העבר בעינים מודרניות (הסגנון הניאוקלאסי). כיצד גישה קומפוזיטורית זאת באה לידי ביטוי-לדעתך-בפרק זה.

נספח 4 - תזמורת כלי נשיפה

התזמורת כלי הנשיפה הייצוגית של מגמת המוזיקה ק"ש היא מוסד ותיק במגמה, ופועלת מזה שמונה שנים. בתזמורת מנגנים באופן מסורתי תלמידים משש שכבות הגיל של התיכון השש שנתו, בכלי הנגינה הבאים: חליל צד, קלרינט, סקסופון אלט, סקסופון טנור, סקסופון בריטון, חצוצרה, בריטון, קרן יער, טרומבון וטובה.

לאורך השנים היה גודלה של התזמורת 35-40 נגנים, והחלוקה לסקציות בשנה האחרונה הייתה כדלקמן:

- א. חליל צד – 4
- ב. קלרינט – 8
- ג. סקסופון לסוגיו – 9
- ד. חצוצרה – 6
- ה. טרומבון ובריטון – 3
- ו. קרן יער – 1
- ז. טובה – 2

גודלן היחסי של הסקציות נשמר לאורך השנים.

חזרת התזמורת מתקיימת אחת לשבוע למשך שעה וחצי – שעתיים.

התזמורת הופיעה לאורך השנים בשבוע האמנויות השנתי, באירועים עירוניים, בכנסים תזמורתיים ובכנסים של משרד החינוך.

להלן רשימה חלקית של הרפרטואר של התזמורת בשלוש השנים האחרונות:

1. "סוויטה צרפתית". ד. מיו
2. "קטארי קטארי". קרדילו
3. קונצ'רטו לקלרינט. ק.מ.פ.וובר. עיבוד: גל אלטרוביץ'
4. "דרור יקרא". וריאציה על נושא תימני. עיבוד: ש.כהן
5. דיורטימנטו ק.432. ג'.היידן
6. "פרלוד סיציליאנו ורונדו". מ.ארנולד
7. "קונצרט פרלוד". פ.ספארק
8. "שאלט". ד.בנט
9. מרש הצי האמריקני – "עוגן הרם"
10. "פתיחה נפוליטנית". א. אוסטרלינג

מנצח התזמורת: יובל דביר

